

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-szeres betűsor egyszer 30 fillér
következőnél 16 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 227.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Amnesztia a halottaknak.
- A vég felé.
- Kilenc hónapos álom.
- Lázító román lelkész.
- A legnagyobb lencse.
- Karaffa a Rácvárosban.
- Amiről beszélnek.
- Egy tudós káivárlója.
- A mozgófénykép áldozata.
- Brankovicsot menesztik.
- Katonaszabadító lelkész.
- Tárca: Az Oszmán bég tamburája.
- Irtá: Tyórovics Szvetozár.

Amnesztia a halottaknak.

Arad, április 24.

Boldog rabok és irigyelni való katonaszökevények! Hat hétnek fordulásával megváltás csillog reájuk. A mikor eljön a drágakövek és az arany-varratos ruhák napja: junius nyolcadika. A negyvenedik, a mióta a Jean Bonnefon által kétségbe-vont hitelességű korona drágakövei először csillogtak a király fején, és az arany-varratásu palást először terült szét a nemzetével megbékélt uralkodó testén. Nagy, nevezetes évforduló ez; nem is maradhat ünnepeletlen. Bizonyára nemcsak a maga, hanem mások számára is emlékezetessé fogja tenni az uralkodó. A személye körül való miniszternek, gróf Zichy Aladárnak lelkére bizonyonnyal előre árnyat vet egy borus sejtés. Attól tart, hogy a kormány második esztendő beszámolójában nem fog helyet találni a kevély mondas: „ebben az évben a báróságok és a

nemesítések szüneteltek.“ Junius nyolcadikán nem fognak szünetelni se a nemesítések, se a báróságok, sőt a grófosítások és titkos tanácsosok nagyban való gyártása se fog szünetelni. Háromszorosan fogják behozni, ami egy év alatt elmaradt. Méltányoljuk a jubiláns király személye körüli miniszter aggodalmát, hogy az új rangok osztogatása által a régiak veszítenek az ázsiojükből, és hogy a zichi és vásonkeői Zichyek mindjárt kevesebbre becsülik a maguk grófságát, mihelyt például Wekerle Sándor — minden nélkül — szintén gróf lesz. De ez már hagyományos járuléka az uralkodói jubileumoknak.

És hagyományai közé tartozik az uralkodók ünnepeinek az amnesztia is. Aki a közrend, az állam, az osztályok ellen vétett, annak nem lesz ugyan kisebb a bűne az által, hogy a büntetését ez a juniusi nap szeli ketté, a katonaszökevények közül pedig nem gyávábbak azok, akiknek a szolgálati ideje máskorra esett volna. Igaz. De a körülményeknek mindig több részük van az emberi sors intézésében, mint az igazságnak. S ez az amnesztia érv a monarchikus államforma ádáz ellenségeivel szemben. Ha nem lennének uralkodók, nem lennének azoknak jubileumaik se, s így nem lenne alkalom az amnesztiára.

Most azonban lesz. Az államfogyok és a katonaszökevények amnesztiát kapnak. Az előbbieket kibocsátják a börtönökből, az utóbbiak pedig hazajöhetnek Amerikából. És amnesztiát kapnak a ve-

zérő politikusok, akik eddig, úgy mondják, a multjok miatt nem kaphatták meg a valóságos belső titkos tanácsosságot.

Nem tudjuk, az államfogyoknak és a katonaszökevényeknek lesz-e akkora örömmük, mint a politikusoknak s a rendjelek záporvertjeinek. Mi úgy érezzük, hogy ennek az amnesztiának nincsen sok értelme, belső igazsága, haszna. Az osztály ellen vétkezett szociálistán, a magyarság ellen ökleldöző nemzetiségi újságírón vagy jámbor szalmaemberen nem javít ez az amnesztia. Kitelik tőlük, hogy szabadulásuk napján nem fognak csöndes imát rebegni az uralkodóért, hanem folytatják a felforgatást, ahol elhagyták. S az amerikai katonaszökevények? Vajjon, ha odakünn már megtalálták a boldogulást: hazakivánczolk-e? S ha hazafelé indulnak, nem térnek-e vissza az út felén, amikor a magyar kivándorlók ezreivel, a nemzet vérével megrakott hajókkal találkoznak? Vagy nyomorogni is jó nekik, mihelyt nem kell katonáskodni?

Ez az amnesztia tehát csak kárbavesztett jószág, a kegynek hiu pazarlása lenne. Egy másik amnesztiának sokkal nagyobb jelentősége és öröme lenne.

Kevés szóval elmondjuk azt is. *Adjon a király amnesztiát — a halottaknak.* Kik ezek a halottak?

Adjon a király amnesztiát *Kossuth Lajos* emlékének. Azt mondják, hogy *Kossuth Lajos* budapesti szobrát „az uralkodó személyére való tekintettel“ nem lehet fölállítani. A király törje meg ezt az akadályt: ő adjon parancsot, hogy

Az Oszmán bég tamburája.

(Hercegovinal kép.)

Irtá: Tyórovics Szvetozár.

A hold véres szarva bekandikált az ablakon keresztül a kicsiny, pazarul butorozott szobába s egy, nem nagy, Kórán-mondásokkal teleirt, zöldes táblát világított meg. A tábla a régi, falba épített szekrényen lógott, melybe valami régi faragó-mester száz, meg száz fantasztikus csillagot, rózsát és kígyót faragott. A szekrény alján, a könnyű, legdrágább sztam buli bársonyból készült kereveten, a fiatal Ozmán bég ült. Jobb oldalán a tarka nargille füstölgött, melynek vörös csövét a kezében tartotta, bal oldalán pedig a fiatal hanuma támaszkodott a vállára. Átölelte a férje nyakát s álmódó szemeivel tekint reá, várja a csókját. Könnyű ruha van rajta. Könnyű, átlátszó bugyogó s a még áttetszőbb selyeming minden ruházata. Hosszu, fekete haja ráomlik a vállára, a gyöngy-sorokra, gömbölyü keblére, egészen a derekáig.

Ozmán bég rá sem hederít. Csak eregeti a füstököt s a füstkarikákat szemlélve, gondolkodik valamin.

— Miért vagy ily szomorú ma? — kérdi a menyecske és szorosabban simul hozzá. — Rám se nézel? . . . Hát már nem szeretsz?

A bég nem felel. Csak egy füstkarikát fúj ki és lustán legyint a kezével, mintegy azt

akarván mondani: „hagyj föl az ilyen kérdésekkel.“ És ismét gondolataiba mélyedt.

— De hogy lehetsz ilyen? — csodálkozik a menyecske. — Minél jobban öllelek, csókollak, annál szomorubb vagy. Rám se nézel, énekelni sem akarsz . . . Talán elfelejtetted már azt a nótát: „A szevdagnál (szerelemnél) nagyobb kin nincs is tán.“ Ezt énekelted nekem is mindig — tamburádat pöngetve.

— A tamburámmal csaltalak ide — szólt ő unatkozva, épen, hogy valamit mondjon.

— Elcsaltál bizony. Elhagytam az apámat és hozzád jöttem. Tudod-e, hogy azt ígérted, hogy mindig énekelni fogsz s hogy szeretni fogsz . . .

A bég ásítani kezdett.
— Hát most talán nem szeretlek? — kérde.
— Most nem . . . Előbb öleltél, csókoláltál, karjaidban hordoztál és dalolva ringattál, mint a gyermeket. Még egy esztendeje sincs, hogy nálad vagyok és máris ilyen vagy . . .

Ozmán bég újból legyintett a kezével és nem válaszolt semmit. Nehéz is lett volna válaszoljon. Érezte, hogy a fiatal hanumának igaza van. Míg leány volt, amíg nem csalta el magához, futkosott a háza körül, átugrálta a rozmaringos kerítéseket, pöngette a tamburáját s a legszebb dalokat dalolta neki . . . De amióta elvette, meguntta. Meguntta, mint a gyermek a játékszerét. Egyre hidegebb, hallgatógabb és gondelkozó lett. Furcsa lett. Pedig az asszony egyre kereste, élt-halt a szaváért, be-

cézgetéséért, dalolásáért. Reszketett az izgatottságtól, midőn hazajött, teljesen átengedte magát neki s elfelejtett mindent, azt gondolva, hogy kettőjükön kívül nincs senki más a világon.

— Dalolj . . . Dalolj — kérte most is eltelve a nargilleját s átölelve mind a két kezével.

— Hát hol a tamburám? — kérde végre a férj.

Az asszony vigan szaladt a másik szobába és ugrándozva tért vissza. Nagy, ezüsttel kivert, arany-bojtos tamburát hozott.

— Itt van — mondta.

És átadta neki a hangszert, az ölébe ült. Ozmán bég a kezébe vette és meghangozta; aztán a szemére vágta a fezt, hátravette a fejét, behunyta a szemét és pöngetni kezdte. A hurok megszólaltak, mint a szerelmes bülbül-madár. Hangjuk egyszerre fölverte az éj csendjét és fölbresztette az ablakalatti rózsá- és rezedabokrokban szunynyadó madarakat . . .

Zejna fölugrott, megrázta a fejét és felsikoltott a nagy örömtől! . . . Tapsolva forgolódott a szobában. Hajlékony teste hajlongott, mint a kígyó, fekete haja lobogott a levegőben. A bég arca is mosolyogni látszott. Szeme föl-villant, vére az arcába szökött, ajka körül mosoly játszadozott.

Egyszerre csak fölugrott.
Rá sem nézett, egy szót sem szólt hozzá. Hóna alá csapta a tamburáját és kiszaladt.

Kossuth Lajosnak az ország fővárosában érc-emléke legyen.

Adjon a király amnesztiát az *aradi vértanúknak*. Tegye királyi szóba, hogy a vértanuk hamvai hősöket illő módon összegyűjtessenek, s az ország kegyeletének átadassanak. Mondja ki, hogy a vértanuk emlékét a hivatalos nemzet is, ne csak suttymban, hanem emelt fáklyákkal ünnepehesse.

Adjon amnesztiát e halottaknak abban is, hogy a király parancsa alá tartozó katonáknak a hallottak emlékének megbecsülése miatt bántódásuk ne lehessen.

Ez az igazi amnesztia. A koronázás után, amelynek évfordulóját most ünnepelni fogják, a király egyik első ténye az 1848—49-iki honvédekről való megemlékezés volt. Ezzel adta jelét az uralkodó, hogy a multtal megbékült. Legyen a jubileum is követője a koronázásnak. Legyen a megbékülés teljes redőtlen. Az uralkodót, akit negyven alkotmányos esztendő köt a nemzethez, ne válassza el semmisse alattvalóitól.

Az igaz, hogy negyven év előtt a király azt Deák Ferenc tanácsára tette meg, aki annál könnyebben kérhetett ilyet, mert a maga részére nem kért és nem fogadott el semmit. Vajjon a király mai tanácsosainak a mult emlékei iránt való amnesztia azért nem jut az eszükbe, mert csak a maguk amnesztiájára, a maguk régóta áhított kitérésére gondolnak?

TÁVIRATOK.

Megkínzott foglyok.

Pétervár, április 24. A дума tegnapi ülésén felolvasott bizottsági jelentés, melynek helyességét a főbb pontokban Makarov, a belügyminiszter segédje is elismerte, a balti provinciák városainak börtönében őrzött foglyok kínzásáról és bántalmazásáról szóló eseteket sorol fel, amelyekről a közigazgatási hatóság, az államügyész, valamint a csendőrezredes tudomással birt.

A menyecske ámult bámult, körülnézett, mintha keresne valamit. Ránézett a pamlagra, halkaa fölsikoltott és utána rohant.

— Oszmán! . . . Oszmán . . .

De a oég már messze járt.

Az asszony megállt, az ajtóhoz támaszkodott könnyű ruhájában és reszketni kezdett. Félt, hogy egyedül hagyta, félt az éjszakától. Ugy tetszett neki, hogy most rögtön megfogja majd valaki és magával viszi, mint ahogy a mesékben áll. Nem tudta, mit tegyen, hová forduljon. Végre elfődte a szemét a kezével, beszaladt a szobába s ráborult a keretetre, ugyanarra a helyre, ahol az imént a bég ült.

Keservesen zokogott.

Hiába várta egész éjszaka, nem bírta kivárni. Várta, sirt és végül elaludt. Elaludt, mint a zokogó gyermek szokott. Nem is hallotta, hogy mikor lopódzott be ő is, nem látta, hogy olyan, mintha részeg volna. Hóna alatt hozta a tamburáját, mosolygott és egyre ezt az egy nótát fújta:

„A szvedaknál nagyobb kin nincs is tán!”

„S a szerelmeskedésnél nagyobb betegség . . .”

Másnap este ép így ment el.

Egy szép reggelen aztán beállított másodmagával: egy fehér fátyolba burkolt, szép fiatal leányt hozott. Bevezette, leültette a keretere és fölébressztette Zejnát.

— Társnót hoztam, — mondta vigan, mnt ha a legkellemebb dolgot mondaná neki.

Zejna, úgy félig álmosan, fölkel, ránézett s az új asszonyt is szemügyre vette. Jól meg-

A vég felé. A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnökletével ülést tartott, amelyen a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalása volt a napirend. Számos hozzászólás után elfogadták a 22-ik szakaszt is. Ezután Buza Barna az osztálysorsjáték visszaéléseiről interpellált. Wekerle rögtön válaszolt. Interpellált még Nagy György is az egyetemi román nyelvtanítás tárgyában.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 24.

Százezer szónak is egy a vége, már tudniillik a magyar parlamentben. Az az egy szó, hogy „elfogadtatik.” A végtelen hosszúságú és végtelen unalmasságú tanítói javaslatnak is ez lesz a sorsa. Holnap, holnaputánra talán befejezik a részletes vitát is, azt a vitát, amelynél alacsonyabb színvonalon állót aligha produkált még a magyar parlament. Ma már elkezdtek a 23-ik szakasz tárgyalását. Hátra van még két szakasz és azután a tigrisek felállhatnak, hogy megszavazzák azt a javaslatot, amely a sovíniszta igényeket nem elégíti ki, a nemzetiségi igényeket ellenben sérti. Ezt tudniillik *aurora mediocritas* néven ismerik Magyarországon. Az arany középszer elvét a középszerűségek parlamentje el kell, hogy fogadja.

Részletes tudósításunk:

A vita most már teljesen leáldozott. A tanítói javaslat nevezetesebb pontjait már mind letárgyalták s ezután csak a 22. és 25. szakasznál várható felszólalás. Így ha jól megy, ma vagy legkésőbb holnap elfogadja a Ház az utolsó paragrafusokat is. Eppen idején, mert a Ház most már csömörletesen megunta a sok módosítás-kergetést.

Visontai Soma és Rakovszky Béla a hágai békekonzferencia és a lefegyverzés dolgában interpellációt jelentettek be, de délfelé kijelentették a folyosón, hogy nem tartják meg.

— Ezer ok van rá! — mondá Visontai.

Ezer fontos ok . . .

(Folyó Úgyek.)

Az ülést tíz órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök.

Okolicsányi László, az állandó igazoló bizottság előadója jelentette, hogy a szakcsi kerü-

letben legutóbb megválasztott *Hainrikffy Pál* mandátumát rendben találták, az új bazini képviselő, *Ivánka Milán* megbízó levelében azonban alaki hiba van. Attették a bíráló bizottsághoz.

Az interpellációs könyvbe *Rakovszky Béla* és *Visontai Soma* jegyezték be interpellációkat a hágai békekonzferencia és a leszerelés és *Nagy György* a román nyelvnek a budapesti egyetemen való tanítása dolgában. Mára maradt *Buza Barnának* az osztálysorsjátékról szóló interpellációja is.

Az interpellációkra fél három órakor tér át a Ház.

(A népléka'at javaslat.)

A huszonegyedik szakasznál

Csernoch János módosítást ad be, hogy olyan egyén, aki ellen az egyházi főhatóságnak valláserkölcsei okokból kifogása van, felekezeti iskola tanítójává ne legyen kinevezhető.

Damián Vazul: A szakasz törlését kéri.

Goldis László: A szakasz szerint az először megválasztott tanító meg nem erősítése esetén a miniszter 30 nap alatt kívánhatja új tanító alkalmazását. Ezt a terminust 60 napra kéri meghosszabbítani.

Apponyi Albert gróf: Megjegyzi, hogy a szakasz intézkedései már az 1893-iki törvényben benne vannak. A miniszternek itt csak vétőjoga van, melyet eddig tízennégy éven át nem használtak fel a felekezetek autonómiája ellen. *Goldis* és *Csernoch* indítványához hozzájárul.

Artim Mihály rövid felszólalása után a Ház a szakaszt *Goldis* és *Csernoch* módosításaival elfogadta.

(Még egy szakasz.)

A huszonkettedik szakasznál:

Vertán Endre előadó: Stílárius módosítást ajánl.

Manoilovich János: Múltányosnak tartaná, ha a fegyelmi eljárásnál az iskolafentartó is védőt nevezhetne. Azt kívánja, hogy a fegyelmi hatóság döntését a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya nyilvános ülésen vegye tárgyalás alá s határozata ellen a közigazgatási bírósághoz lehessen fölbezzenni.

Hoffmann Ottó: Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a kultuszminiszter évenként jelentést köteles tenni a fegyelmi esetekről.

Goldis László: *Manoilovich* indítványát pártolja.

Burdia Szilárd: Módosítást nyújt be, mely szerint a tanító ellen csak abban az esetben indítsanak fegyelmi vizsgálatot, ha saját hibája miatt nem tud megfelelő sikert felmutatni a magyar nyelv tanítása körül.

Gratz Gusztáv: Hozzájárul *Burdia Szilárd* módosításához.

dörzsölte a szemét s megcsipte a karját. Aztán gyorsan elfordult tőlük, a vánkossa temette a fejét s egész teste reszketni kezdett. Sirva fakadt . . . Oszmán bég elnevette magát, rákacsintott az új hanumára s átölelte a derekát, lassan kigombolta a mellényét. S az új feleség odasimult hozzá, lesütötte a szemét s reszketett, félt. Miután levetkőztette, megölelte mind a két kezével s fölemelte, aztán csókolni kezdte az arcát, a keblét, a vállát, a nyakát. Játsszani kezdett vele.

— Zejna! — kiáltott egyszerre s a vánkoss fölé hajolt.

Az asszony fölemelte a fejét.

— Jőjj te is hozzánk! Hadd legyünk többen!

A halavány teremés még jobban elhalványodott. Mégsem ellenkezett. Lehajtott fővel odament hozzá, mint a szófogadó eb.

— Ül ide mellém!

Leült.

— Így, ni!

S a bég őt is megölelte s magához szorította és megszólaltatta csengő, behizelgő tenorhangját:

„A szvedaknál nagyobb kin nincs is tán.”

Zejna reszketett. Az új menyecske is reszketni kezdett, midőn fejük fölött fölhangzott a dal. Mindketten véletlenül egymást nézték s két felől még jobban hozzásimultak.

Zejna a saját szemével nézte, hogy *Oszmán bég* ölegeti, csókolgatja azt a másikat. Mindent megosztott volna bárkivel a világon, csak ezt nem, az ő szerelmét nem. Tolvajnak

tekintette társnőjét, aki az ő kincseit lopkodja meg és gyűlölni kezdte . . . Ép ezért szívből örvendett, mikor pár hónap múlva észrevette, hogy *Oszmán bég* hideg lesz az új asszonnyal szemben. A nótázás is megszűnt, a csókja is ritkább. Ismét olyan komor, mint előbb, ismét a nargilljét szívja nagy hallgatagon. *Zejna* igaz gyermeki örömet érzett, mikor látta, hogy a versenytársa is sir és már remélni kezdte, hogy a szerencse ismét feléje fordul. És mind jobban hizelegni kezdett *Oszmán bégnek*, ahogy az előbb hizelgett neki.

A bég azonban hideg maradt.

— Ej, ne legyél ilyen! — szölt ő. — Ketten vagyunk itt és ha bajod van, majd önekelünk és táncolunk hozzá, mint a csocsek (utcai táncosnők).

A bég nem felelt.

Ismét fogta a tamburáját és eltűnt valamerre. *Zejna* föluggrott s a társnőjére tekintett. Tudta körülbelül, hogy mi lesz. Most már nem csak magát, hanem ezt is sajnálta. Odament hozzá, átölelte a nyakát s erősen magához szorította. Atölelve egymást sirtak most együtt . . .

Oszmán bég elhozta a harmadikat is; híres szépség volt. A szeme nagy, égszínkék, haja aranyos, arca tej-fehér. *Oszmán bég* elvult, ragadtatva tőle! *Zejna* megborzott, mikor meglátta *Rögtön* megérezte, hogy az új leány elrabolta tőle a bég szerelmének utolsó maradvékát.

— De jó kedvem van! — kiáltott *Oszmán bég*. — A dzsennetben (menyországban) va-

Pop-Csicsó István: Kifogásolja azt, hogy a fegyelmi eljárás a közigazgatási bizottsághoz tartozik.

A 22. szakaszt Burdia Szilárd módosításával fogadták el.

A 23. szakasznál Goldis László és Nagy Dezső szólaltak föl, majd áttértek az interpellációkra, amelyekről lapunk más helyén tudósítunk.

Kilenc hónapos álom.

A csipkeverési tanfolyam.

Az iskolafelügyelőség mulasztása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Az aradvárosi iskolafelügyelőség ellen már több ízben az a panasz merült fel, hogy fontos iskolai dolgokban hozott határozatok végrehajtásáról megfelelnek, vagy jókésőre hajtja végre azokat. Most olyan mulasztást követett el az iskolafelügyelőség, amely súlyos beszámítás alá esik. Elfelejtette ugyanis végrehajtani az iskolaszéknek ezelőtt kilenc hónappal hozott határozatát s a tanfelügyelőségnek kellett most megsürgetni az iskolafelügyelőségnek a határozat végrehajtását.

A Tulipánkert-szövetség ugyanis a múlt év július elején tartott ülésén elhatározta, hogy csipkeverő tanfolyamot létesít Aradon. Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő ekkor az az indítvánnyal lépett elő, hogy a szövetség forduljon az iskolaszékhez és kérje meg, hogy a tanfolyamot az aradi ipariskolában létesítse.

Az iskolaszék július havi ülésén foglalkozott a Tulipánkert-szövetség megkeresésével és elhatározta, hogy a csipkeverő-tanfolyam már az 1906—7 i. iskolai tanévben életbe lépjen az ipariskolában. Együttal megbizta az iparfelügyelőséget, hogy a tanfolyam létesítésére nézve tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Kilenc hónap telt el az iskolaszék határozata óta s az iskolafelügyelőség semmilyen intézkedést nem tett. Az 1906—7 i. iskolai tanév már vége felé közeledik s a tanfolyam nem létesült.

Varassy Árpád tanfelügyelő vette a kezébe a dolgot és március hóban átírt az iskolafelügyelőséghez, hogy tegyen már valamit a

gyok! . . . Még ott sem lesznek szebbek a hurok ezeknél itt a földön! . . .

S mindnyájukat levetkőztette s a ruhát a sarokba dobta. Az új hanumát az ölébe ültette, a másik kettőt meg maga elé állította és megpöngette a tamburáját.

— Ez ám az élet! — kiáltott föl s kergetődni kezdett velök a szobában; csiklandozta őket, játszott velök s élvezte a nevetésüket s a sikoltozásukat. Még Zejna is sikoltott! Vignak látszott s készakarva közeledett hozzá, hogy kezével könnyebben elérhesse.

Mikor kifáradtak, leültek a pamlagra. Méhsört ittak ezüst kancsóból. Oszmán bég ivott először s azután kínálta őket, leginkább az új hanumát. Mikor Zejnára került a sor, az anynyira zavarba jött, hogy a felét kiöntötte: a bég elmosolyodott s az új hanumát csókolta meg helyette . . .

— Ha így megy tovább, nem kell az élet! — mondta Zejna pár nap múlva, mikor látta, hogy Oszmán bég rá sem néz, hozzá sem nyúl. — Jobb ha elpusztulok, legalább nem látom ezt a csudát.

És kérte Oszmán béget, hogy ne felejtse el.

— Nézz rám s azzal is megelégszem!

— Megvénültél — felelt tréfálkozva a bég és otthagya.

Az asszony elhallgatott. Bement a szobájába s nézni kezdte magát a kézi tükörben. Meg akart győződni, hogy igazán megvénült-e? . . . De észrevette, hogy olyan szép, mint volt, kissé halványabb ugyan, a szeme zavaros, de ez is az éjszakázástól és a sirástól van.

kilenc hónappal ezelőtt hozott határozat végrehajtása érdekében. A tanfelügyelő utasította átíratában az iskolafelügyelőséget, hogy tegyen javaslatot az iskolaszéknek, hogy a csipkeverő tanfolyam az 1907—8 i. iskolai tanévben létesíttessék az ipariskolában.

Az iskolaszék holnap délután tartja e havi rendes ülését s ennek tárgysorozatán háromnegyed év után valóban ott szerepel az iskolafelügyelőségnek javaslata a csipkeverő tanfolyamnak az 1907—8 i. tanévre való létesítésére vonatkozólag.

Tudósítónk felkereste Varjassy Árpád tanfelügyelőt, aki a következőket jelentette ki:

— A mulasztás egyedül az iskolafelügyelőséget terheli. Az iskolafelügyelőségnek kötelessége az iskolaszék határozatait lehetőleg gyorsan végrehajtani. Hiszen egyéb dolga ugy sincsen. A hivatalos személyete megvan az iskolafelügyelőségnek s így csodálom, hogy kilenc hónap múlva csakis az én felszólításomra mozdult meg. Ezt a kérdést különben azért sürgettem meg, hogy végre valami konkrét dolgot mégis csináljunk a tulipán-mozgalom idejében felvetett eszmékből.

Rossz ómen.

— Bozóky Árpád kilépéséhez. —

A függetlenségi párton kívül álló képviselők neve nem sok jót jósol a kormányoknak. Ime:

BOZÓKY ÁRPÁD

URAY IMRE

BENEDEK JÁNOS

LENGYEL ZOLTÁN

OLAY LAJOS

Karaffa a Rácvárosban.

Egy tolvajbanda garázdaságai.

Katica a törvény előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

A legkeservebb sorsa az üzletemberek között kétségtelenül a zsidóknak van. Nincs az a zaklatás, amin ezek az emberek át nem esnek, hiszen ha ellopnak valamit, ha elvész valami, azt bizonyosan náluk keresi első sorban a rendőrség. Nem azért, mintha hivatásos orgazdák volnának, hanem mert a lopott holmit

— Hát akkor minek üz el magától? — sóhajtott föl. — Minek üz? . . . Orlene meg legalább, csak egyszer . . .

És mintha egyszerre eszébe jutott volna valami. Falhoz vágta a tükröt s beszaladt abba a szobába, ahol az új asszony lakott.

— Itt vagy! — sziszegte s rárohant. Földhöz csapta s körömlöni kezdte az arcát; csipte, fojtogatta . . .

— Csuffá teszlek! — kiáltotta. — Csuf le szel legalább tíz napig!

És alig lakva jól a kinzással, végre otthagya az ájuldozó asszonyt.

— Ha Oszmán bég hazajön, nekem sem lesz itt maradásom! — mondta az udvarra indulva. — Elbocsájt . . . S nem leszek az övé.

S futni kezdett, lehunyta a szemét s egy ugrással beugrott az udvar végén levő nagy ciszternába . . .

— Megfullad! — sikoltotta az első asszony.

— Segítetek, megfullad! — kiáltotta még egyszer s fölnyitotta az ajtót, hogy a szomszédok is hallják.

Mikor Oszmán bég hazatért Zejna temetéséről, már késő éjszaka volt. Egy csöppet sem csodálkozott, mikor látta a kedvence csuf arcát.

— Phü, milyen vagy! — mondta. És rá sem nézve többet, hóna alá vette a tamburáját s úgy mint azelőtt is, eltűnt valamerre . . .

Szerbből fordította: Skribics Tivadar.

csak a legtrikább esetben lopják azért a bűnösök, hogy maguknak tartsák meg. Többnyire itt adnak tul rajta, bölcsen tudva azt, hogy a legbiztosabb áruló maga a lopott tárgy.

A Rácváros virágai, Karaffa Gyula, Lefkovits Samu, Nikolet Károly, Sándor Lajos, Gulyás Pál, Popovics Antal, Karaffa Zsiga, egytől-egyig fiatal, de máris notórius tolvajok szintén ilyen helyeken szokták pénzzé tenni, amint a vásáron, vagy a kereskedők kirakataiból lopnak, vagy lopatnak. Mert rendkívül ügyesen szervezett tolvajbanda ez. Az öregebbek, akik már többször összeültökésbe kerültek a büntető törvénykönyv szakaszaival s már jó egy néhány hónapcskát ültek, sokkal elővigyázatosabbak. Maguk már csak olyan konkra lesnek, a mit igazán érdemes ellopni. A kevésbé értékes dolgokra pedig ráfogják a tolvaj sakdlokat. No mert ilyen is van. A felsorolt díszes társaságból ilyenek Gulyás Pál és Karaffa Zsiga, akik ellen serdületlen korukra való tekintetből büntető eljárás nem is vezethető.

Ugyancsak ezeket használják fel a lopott tárgyak értékesítésére is. Mert ezek a tolvaj csemeték rendkívül nagy filozófusok. Ugy el tudnak bánni a zsidó baccsival, addig, amíg az meg nem ismeri őket hogy összevesz minden lopott holmit s szentül meg van győződve, hogy igaz jószágot vett. Ártatlan képpel hol egy kendővel, hol egy pár cipővel állítanak be s elmondják, hogy nincs mit enni odahaza, a mama elküldte hát a papa cipőjét, vegyék meg. A boltos megveszi a holmit s csak jóval később, a büntető bíróság előtt tudja meg, hogy amit vett, lopott holmi volt s hogy ő orgazda.

A Rácváros tolvaj csemetéi a Boczkó-utca 11. szám alatt lévő zsidó üzletet szemelték ki, mint olyan helyet, a hol tuladtak a holmijukon. Felváltva mentek, mert volt annyi eszük, hogy ha mindig ugyanaz viszi be az eladni valót, feltűnik. Valóságos eladási inspekción tartottak, s így mindegyikre csak vagy két hét elmúltával került a sor és kevésbé tűnt fel.

Természetes, akármilyen ügyesen is csinálták a dolgot, hébe-hóba rajta s vesztettek. Így történt, hogy ez év január 15 én megcsipték őket, mikor Koch József szállodás fiának, Pálnak a télikabátját ellopták az izraelita fiúiskola folyosójáról. Epen menekülőben voltak a zsákmánnyal, amikor rajtuk ütöttek. Karaffa Gyulát és társát felismerték, üldözőbe vették, de sikerült egerutat venniök s a kabáttal együtt a bőrüket is megmentették egyelőre. Mire pedig a rendőrség kinyomozta őket, a kabátnak már nyoma sem volt.

Megindult tehát a rendes procedura, de a kabátot nem találták meg egy zsidósnál sem. Ekkor vállatóra fogták a tolvajokat, akik bevallották, hogy a kabátot Eliás Adolf utódánál adták el a Boczkó-utcában. A rendőrség befejezvé a nyomozást, az összes iratokat áttette a büntető járásbíróhoz, mely a múlt héten ítélkezett ez ügyben s Karaffa Gyulát és Lefkovits Samut egyenként két-két heti fogházra ítélte, s miután szökésüktől lehetett tartani, rögtön le is tartóztatta őket. Eliás Katicát pedig, aki az Eliás-féle zsidó üzletet vezeti, orgazdaság címén 30 korona pénzbüntetésre ítélték.

Eliás Katica megfelebbezte ezt az ítéletet. A felebbezés folytán tegnap tárgyalta ezt az ügyet az aradi kir. törvényszék, mint felebbevíteli bíróság, s helyben hagyta az első bíróság ítéletét. Az ítélet indokolásában kifejtette a bíróság, hogy ez alkalommal csak azért bünteti oly enyhén Eliás Katicát, mert még büntetve nem volt.

Ez, a kabát-ügyből keletkezett büntető feljelentés egyszerre felkeltette a rendőrség érdeklődését a Boczkó-utcai zsidó bolt iránt.

Napról-napra kutatásokat tartottak a detektívek Eliáséknál, s most már egy egész halom feljelentés van ellenük a törvényszéknél. Igen sok lopott holmit talált itt a rendőrség, amelyet a tapasztalatlan üzletvezető gyanútlanul megvett, nem is sejtve, milyen veszedelembé dönti magát.

Munkatársunk ma délután felkereste a veszedelmes orgazda hírére vergődött Éliás Katicát, aki mindenesetre igen különös leány. Mindössze huszonnégy éves, feltűnő csinos s e mellett egész napját ott tölti az ócska rongyok közt. Ad, vesz mindenféle holmit, s a mint maga mondja, egészen jól érzi magát ebben a környezetben. Sőt minden héten elmegy a közeli falvakba a vásárokrá is s a román parasztoznak árulgatja azt a lim lomót, amit itt Aradon összevásárol. Ezalatt az üzletet az anyja őrzi, aki összetöpörödött öreg anyóka s egyébbel sem törődik, mint az olcsó vásárral és a jó üzlettel. Éliás Katica az üzletből a lakásába vezette munkatársunkat, akinek ugyan csak elállt szemé-szája, mikor a zsidó kisasszony szobájában annyi mindenféle könyvet, folyóiratot látott, ami egy uri kisasszony szobájának is díszére válna.

— Valóban nem tudom, mit akarnak tőlem az emberek. Egyre üldöznek azokkal a hivatalos irásokkal — panaszkodott Elias Katica — s már szinte gonosztevőnek érzem magam. Pedig hát kit bántok én? Rám fogták, hogy tolvajokkal szövetkezek, hát elhiszi ezt rólam? Mióta szegény édes apám meghalt, nekem kell az üzletet vezetni. Igaz, nem valami előkelő foglalkozás, de hát valamit csak kell tenni, s én tisztességesen akarom a kenyerem megkeresni. Biztosan tudom, hogy az ellenségeim jelentettek fel. Igaz, hogy azt a kabátot én vettem meg, de nem tudtam, hogy lopták. Nem is ismertem azokat a csavargókat. Hogy pedig gyerekek hoznak be egyet mást eladni, az rendes dolog. A szülők többnyire restelnek ide jönni, hát a gyerekeiket küldik. Hiszen ha mindenkire gyanakodnék, bezárhatnám a boltot.

Panaszkodott még a rendőrségre, a detektívekre s végül tanácsokat kért, hogyan szabadulhatna ebből a perhalmazból. Végül pedig azzal vigasztalta magát, hogy kiderül az ő ártatlansága s erősen bizik benne, hogy válságos helyzetéből, amelybe saját hibáján kívül esett, majd csak kiségit az Isten.

A legnagyobb lencse.

Egy magyar ember találmánya.

6000 fok Celsius.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 24.

Nemsokára az egész tudományos világ figyelmét Magyarország felé fogja fordítani Mayering Károly hazánkfiának nagyjelentőségű találmánya folytán létesített óriási nagyító-lencse. Ezideig a világ legnagyobb lencsét a párisi múzeumban őrzik és ennek száznegyvenöt centiméter az átmérője. Tömör üvegből készült, nyolc esztendeig dolgoztak rajta és huszonnégyezer koronába került. Azonban az üveg tisztátalan, amiért is optikai célokra egyáltalán nem használható, de ha a nap sugarai ráesnek, gyújtópontjában körülbelül 2000 Celsius foknyi meleg áll elő. Azaz oly hő, melyben gránitdarabok és vastömbök néhány másodperc alatt megolvadnak.

Mindmáig ehhez hasonlót sem tudtak létrehozni. Mayering azonban a lencsekészítés egy új fajtáját fedezte fel — a folyadéklencsét. Az így készült lencsék minden optikai célnak meg-

felelnek és lehetővé teszik azt, hogy oly nagy-ságu lencsék készüljenek, amily nagy tükör-üveg táblákat tudnak előállítani.

Most Mayering, mielőtt egy óriási, három méter átmérőjű lencsét készítené, tehát olyant, melynek focusában legalább is 6000 fok Celsius hő fejlődne ki, azaz olyan hő, amelyet ezidőszereint elképzelni is nehezen tudunk, — egy másfél méter átmérőjűt készít, amelyen már javában dolgoznak és amely nemsokára készen fog állani.

Tudományos köreinkben igen nagy érdeklődéssel várják a lencsét és Lengyel Béla egyetemi tanár, kiváló vegyészünk a kísérletezések elsőségét máris lefoglalta magának. Ha pedig a lencse a céloknak meg fog felelni, összeállítják a három méter átmérőjűt, amely nem csupán a tudományra, de a praktikus életre nézve is óriási jelentőséggel fog birni és sok célt fog megvalósítani, amelynek eléréseért felvett törekvést az elegendő hő hiánya miatt félbe kellett szakítani.

Lázító román lelkész.

Nyolc havi államfogház.

Egy drága újságcikk.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 24.

A Balázsfalván megjelenő „Uniera” című egyházi hetilapban múlt évi május és június havában három cikk jelent meg, amelyeknek mindegyike súlyos sértéseket tartalmaz a magyar nemzet ellen s telve van a magyarság elleni gyűlölettel.

A cikkek többek között ilyen mondásokat tartalmaznak:

„Kilenc millió jogtalan és hazátlan ember létezik ebben az országban, amelyben a magyarok elkobozzák a románok legegységesebb jogait” . . .

„Pompás képviselőket küldöttek a románok az idegen nép közé, akik ki fogják vinni a román nemzet ősi jogait” . . .

„Hatvan esztendeje most annak, hogy Balázsfalván román népgyűlést tartottak, a melyen követelték, hogy a románok részt vehessenek a közigazgatásban és törvényhozásban s évente román nemzetgyűlést tarthassanak. Ugyanakkor kívánták, hogy ő felsége vegye fel az erdélyi román nagyfejedelem címét is. Ezek a követelések megfelelnek az olmczi császári kiáltványnak s ezeket kívánjuk még ma is. A magyarok e helyett nem respektálják szerzett jogainkat sem s meg akarják nyirbálni a román püspökök jogait” . . .

A cikkekért a lap felelős szerkesztője Domsa C. Aurél balázsfalvi gör. kat. lelkész került a vádlottak padjára, mert a cikkek szerzőjét megnevezni nem akarta.

A kolozsvári esküdtszék bűnösnek mondotta a lelkészt három rendbeli sajtó útján elkövetett izgatásban, mire az eljáró törvényszék 8 hónapi államfogházra és 1200 korona pénzbüntetésre ítélte.

A kir. kuria ma — amint budapesti tudósítónk jelenti — Bernáth Géza dr. elnöklete alatt tárgyalta az ügyet s az esküdtszék ítéletét formai okokból megsemmisítette, új eljárásra utasítván ez esküdtszéket. A megsemmisítés azért történt, mert az esküdtbírákhoz intézett kérdés román ajku lakosság-ról tesz említést, holott a törvény a román nemzetiség-ről szól.

Egy tudós kálváriája.

Ép elmével a szanatóriumban.

Segélykiáltás a fogságból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

A szanatóriumok ma már tudvalevőleg nem válogatósak. Ezek a modern fogdák borsos díjazás ellenében minden rendű és rangu társadalmi állásu ember elzárására vállalkoznak, kevéssé törődve azzal, hogy épelméjűt vagy beteget fosztanak-e meg hónapokra, sőt évekre a szabadságától. Így múlt decemberben csel-lel behurcolták Schönherr Gyula dr. akadémikust, az országos híru történettudóst, aki most egy Abrányi Emilhez intézett levélben gyötrelmesnek festi jogtalan elzárását és kéri, hogy szabadítsa ki fogságából, amelybe bizonyos emberek csak érdekből vették.

A botrányos szanatórium-ügyről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Nagy föltűnést keltett annak idején, hogy Schönherr Gyula dr. egyetemi magántanárt, a kiváló történetirót és a Magyar Tudományos Akadémia tagját orvosszakértők véleménye alapján beszállították egy budapesti szanatóriumba. A beszállítás hirtelen, váratlan jött és kinosan lepette meg mindenkit, aki a nagy tudásu akadémikust ismerte. Az általános csodálkozást az a körülmény fokozta, hogy Schönherr a múzeumok és könyvtárak országos tanácsának főtítkárává volt kizemelve, működését ideiglenesen már meg is kezdte.

Négy hónappal ezelőtt, december 13-án vittek be Schönherrt a szanatóriumba azzal az ürüggyel, hogy egy dús gazdag amatőr szalonjába viszik, ahol értékes műtárgyak és képek megtekintésére lesz alkalma. Minden barátját és ismerősét, aki a szomorú épületbe ment és a tudós állapotáról tudakozódott, azzal a hirtelenséggel nyugtatta meg a szanatórium vezetőse, hogy a tudós egészsége fokozatosan javul, a rendszeres gyógyítás csökkenti az idegbaj tüneteit és a beteg maga is megvan elégedve a helyzetével.

Ezzel az örvendetes hiradással élénk el-lentétben áll Schönherr Gyulának egy régi barátjához, Abrányi Emilhez intézett következő levele:

Kedves barátom!

Engem egy állítólagos jó barátom december 13-án behozott ide a szanatóriumba és a mai napig itt sanyalodom minden szabadságomtól megfosztva és teljesen elzárva a világtól, még családomtól is, mert édes anyám, amikor február közepén fönjárva, meggyőződött egészségi állapotom épsége felől és ki akart vinni, zárt kapukra talált.

Én egy hosszabb levelet irtam neked ebben az ügyben, házvezetőnőre bizva, hogy azt hozzád eljuttassa. Ha nem kaptad volna meg, akkor hívasd magadhoz és vedd át tőle, vagy hallgasd ki, ő megadhatja a szükséges fölvilágosításokat. Ha pedig megkaptad volna és érdekelt részről lépések tétettek volna annak közlésének megakadályozására (mert itt láthatatlan kezek dolgoznak ellenem, hogy lehetőleg késleltessék a bomba fölrobbanását, amely kiszabadulásom után be fog következni), akkor kérve kérlek, ugyis, mint régi tisztelőd, ugyis mint boldogult jó atyád egykori tanítványa, ne hallgass semmi hazugságra, jöjj és győződj meg elbeszélésem igazságáról.

Még egyet kérek. Ha levelem eljutott hoz-

zád, egyelőre nevek mellőzésével közöld azt, vagy annak kivonatát. Aki az esetről tud, ugyanis tudni fogja, hogy kiktől van szó és én később akarom őket megnevezni, nehogy míg a kezeik között vagyok, új okokat keressenek a visszatartásomra. Irj ügyem érdekében és magyarázd meg, hogy egy akadémikus, ismert történetíró és a kultúra becsületes munkása lett ennek a rut merényletnek az áldozata.

Schönherr Gyula.

Ábrányi Emil egy fővárosi lapnak ma este megjelent számában közzétette a levelet, hogy ha az egyéni szabadságot sérelmesen befolyásoló igazságtalanság forogna fönn, módot nyújtson a hibák jóvátételére és a ferde helyzet orvoslására.

Az osztálysorsjáték visszaélései.

Öt millió helyett huszonöt.

Interpelláció a Házban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 24.

Már esztendőök óta általános a panasz, hogy az osztálysorsjáték körül olyan visszaélések történnek, amelyek egyenesen kiszedik az ember zsebéből a pénzt. A tolokodó kínálat, amelyet ennek a vállalatnak főelárusítója a nagy konkurrencia folytán véghezvisznek, egyenesen túlcsap a tisztesség korlátain s noha az osztálysorsjáték a lutri pusztításait volna hivatva megakadályozni, ez az állami felügyelet alatt álló hazard szerencsejáték kerekén ötszörannyi milliót vesz el a tisztességes gazdasági vállalatoktól s a közforgalomtól, mint elődje.

Végre ma az országgyűlés képviselőházában is elhangzott ez a jogos vád. Hogy eredményesen e, az a jövő titka.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A képviselőház mai ülésén a tanítói törvényjavaslat tárgyalása után áttért a Ház az interpellációkra.

Buza Barna az osztálysorsjáték részvénytársaság visszaélései dolgában interpellál. A kis lutrit eltörölték, mert évenként 5-6 milliót vett ki a szegény emberek zsebéből és helyette létrehozta olyan intézményt, amely 25-26 milliót vesz el az ország lakosaitól. A vállalat részvényei 500 korona névértékkel kerültek forgalomba, ma pedig 1800 koronán felül van az áruk. 20-25 százalékos osztalékot fizetnek ki a vállalat részvényeire, de befektetett tőkájük után 40 százalék a jövedelem. Visszaélés, hogy a sorsjegyet házalás útján terjesztik, hogy levélborítékban kéretlenül küldik és a címzettet, ha nem fizet önként, pör útján kényszerítik a fizetésre. Visszaélés az is, hogy a nyeremények után nagy jutalékot zsarolnak ki a felektől.

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban válaszol. Sajnálja, hogy miután a részvénytársaság szerződése 1917-ig tart, csak arra szorítkozhatik, hogy felügyeleti jogánál fogva a visszaéléseket megtorolja. Az interpelláció személyes részére nem válaszol, mert nem érzi magát erre illetékesnek. A tisztességtelen reklám ellen már hivatali elődje, de ő is fellépett. Legyen meggyőződve a képviselőház, hogy a tisztességtelen reklámot korlátozni fogja. Arról, hogy a sorsjegyek árát perlik, ha a felek nem küldik vissza, nem tudott. Ő az alaki jogot sohasem helyezi fölébe az anyagi jognak és sajnálja, hogy a bíróságok úgy ragaszkodnak a formai joghoz. Megköveteli a sorsjáték igazgatóságától, hogy az elárusítóktól visszaélés esetén *megvonja az árusítási jogot*. A házalást tiltja a házalási törvény és a tilalmat megfogja ujitani. A

nyeremény kifizetése körüli visszaéléseket is meg fogja tiltani.

A választ a Ház tudomásul veszi.

Rakovszky Béla nem volt jelen, Visontai Soma pedig kérte, hogy elhalaszthassa a hágai békekonzferencia és a leszerelés ügyében bejelentett interpellációját.

Nagy György amiatt interpellál, hogy a budapesti egyetemen a román nyelvet és irodalmat kizárólag román nyelven adják elő. A nemzetiségi és más törvények rendelkezéseinek dacára román nyelven tartanak előadást.

Az interpellációt kiadták a kultuszminiszternek, amivel az ülés fél 4 órakor véget ért.

Vig mulatság.

— Az Árpád-térről. —

Feleség (akinek urát véresen, haldokolva szállítják haza a mentők): Jónás, az Isten szerelmére, mi bajod?

Jónás (elháló hangon): Söröztem a Rácfertályban...

Katonaszabadító lelkész.

Egy kis pénzügylet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Egy temesmegyei község román ajku lakossága körében már régebben nagy az elkeseredés az ottani görög keleti román lelkész ellen. A román pap fenhéjazó modora és durva egyénisége teljesen elidegen tették tőle az egyházközség hiveit, akik mozgalmat indítottak, hogy az általuk nem kedvelt lelkészt elhelyezze az aradi román szentszék és helyét más lelkésszel töltsse be.

A népszerűtlen román lelkészt Babescu Mózesnek hívják és a temesmegyei főnlak község plébánosa. Mint Főnlakról nekünk jelentik, Babescu ellen már régebb keletű a lakosság elégedetlensége. A jelentés szerint Babescu plébános a község román lakosságával szemben nem viselkedett úgy, amint lelkésznek viselkednie kell. Akik vele személyesen érintkeznek, azokkal szemben a legdurvább bánásmódot alkalmazza.

A község lakosságának ellenszenvé Babescu iránt főképen ennek egy más, súlyos elbirálás alá eső ügye miatt keletkezett és élesedett ki. Holmi pénzügyi műveletekről suttognak a községben s ha ezekről a felettes hatóság is tudomást szerez, a plébános ellen megindítja a fegyelmi vizsgálatot. A községben nyíltan beszélnek Babescu plébános következő esetét.

Popovics Péter főnlaki duszgazdag földmives egyetlen fiát az őszi sorozás alkalmával besorozták katonának. Popovics nagyon busult, hogy a fia benmaradt katonának és elpanaszolta keserűségét Babescu plébánosnak, aki megígérte, hogy segíteni fog rajta. Nemsokára a parókiára hivatva Popovicsot és előadta neki, hogy kiszabadítja a fiát a katonaságtól, ha 300 koronát ad át neki, amely összeggel megajándékozza valamelyik ezredorvost. A földmives átadta a plébánosnak a kért összeget és várta, hogy a dolog sikerüljön.

Babescu több ízben benjárt Aradon ama ürügy alatt, hogy az ezredorvossal kell tárgyalnia s mindig biztatta Popovicsot, hogy a dolog rendben lesz. Közben elérkezett december elseje s a fiatal Popovics bevonult a katonasághoz. Popovics Péter kétségbeesve a lelkészhez sietett és kérdőre vonta. Ez bevallotta, hogy a kiszabadítással kudarcot vallott és 40 koronát visszaadott a pénzből. Meg-

ígért továbbá, hogy a még nála levő 260 koronát is vissza fogja fizetni. A földmives többször kérte a pénzt, aminek visszafizetését azonban Babescu megtagadta.

Az esetnek híre ment a községben s nagy megbotránkozást keltett. Mint értesülünk, a lakosság körében mozgalom indult meg, hogy a plébános viselt dolgairól jelentést tegyenek az aradi szentszéknek.

Brankovicsot menesztik.

Kövesse Polónyi példáját.

A 48-as párt a szerb radikálisokért

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Az év elején megtartott szerb egyházi kongresszus tudvalevőleg a Brankovics Györggyel szemben megállapított súlyos vádak alapján azt a határozatot hozta, hogy a patriárka, mint diszes állására méltatlan, eltávolítottassék az egyházfejedelmi székből. Ezt a határozatot már régen eljuttatták a magyar kormányhoz, amely azonban — mint minden kényes kérdésnél — huzódozik az elintézésről, nem akarván a határozat megerősítésével Brankovics hiveit, a megsemmisítéssel pedig a többségben levő szerb radikálisokat maga ellen zuditani.

A függetlenségi párt ma esti értekezletén többen szóba hozták a patriárka dolgait és kérték az elmozdítását, de Kossuth Ferenc csupán annyit jelentett ki, hogy a kormány még nem döntött az ügyben. Azt tehát még nem tudni, hogy a kormány eleget tesz-e a szerb kongresszusi többség kérésének, vagy módot nyújt Brankovicsnak, hogy megmaradhasson állásában.

Az értekezletről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Az országos függetlenségi és 48-as párt ma este Kossuth Ferenc, majd Batthyány Tivadar gróf elnöklése alatt értekezletet tartott.

Kovács Ernő kérdést intézett Kossuthhoz, hogy igaz-e az a hír, hogy a szerb egyházi kongresszusnak a kormányhoz fölterjesztett határozmányait, amelyek az egyházi autonómiának megfelelőleg hozattak meg, a kormány nem szándékozik megerősíteni. A nemzeti kormány programjának egyik sarkalatos pontja az autonómia megerősítése. A kongresszusi többség a magyarbarát radikális pártból került ki, amely legutóbb is egy ujvidéki gyűlésen a függetlenségi párt mellett foglalt állást és elvetette az osztrák szlávokkal kötendő szövetség eszméjét.

Visontai Soma mint volt ujvidéki képviselő a maga részéről megerősíti, hogy a szerb radikálisok mindig együtt harcoltak a függetlenségi párttal. A liberálisok teljesen lejártak magukat a szerb nép előtt. Nemzetiségi bonyodalmaink között minden magyar embernek örülnie kell, hogy legalább e kérdés egyik területén sikerült a nem magyar ajkuaknak sok ezret a függetlenségi lobogó alá sorakoztatni.

Batthyány Tivadar gróf kifejti, hogy épen Kossuth Ferenc kezdeményezte a délszlávokkal való megértés politikáját. Polónyi Géza lemondott, mielőtt még az ellene fölhozott vádak a legkevésbé beigazolódtak volna. Ezzel szemben a szerb egyházi fejedelem, dacára, hogy évek óta hangzanak el ellene vádak, amelyek részben be is igazolódtak, egy lépést sem tett

a maga tisztázására. Veszedelmesnek tartja a függetlenségi pártra, ha a patriárka ügye a szerbség többségének sérelmére intéztnék el.

Kossuth Ferenc a felszólalásokra röviden csak annyit válaszolt, hogy nem áll, mintha a kormány ebben a kérdésben döntött volna.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Salome, szimfónia. Karácsonyi vers, vigjáték. (Bérlét C.)
Péntek: A milliárdos kisasszony, operette. (Bérlét A.)

Salome.

(Szimfónia! feivonásban. Irtá: Wilde Oszkár. Zenéjét szer-zette: Kun László.)

A törvény bünteti valakinek rovott mult-ját szemére vetni. Wilde Oszkár keservesen bűnhődött életének legnagyobb bűnéért, perverzítéséért. A büntetés annyira megviselte a láng-eszű embert, hogy röviddel börtönből való ki-szabadulása után meghalt. Ez a visszaemléke-zés önkéntelenül jelentkezik, mikor Wilde Osz-kár Salomejáról kell írunk. Elkövetjük Wilde el szemben a törvénybe ütköző cselekményt, sze-mére vetjük rovott multját, mert Salomejával megbocsájthatatlan merényletet követett el mindennel szemben, ami az emberiségnek leg-nagyobb erénye, minden bűnnel szemben ki-magasló emberi tulajdonsága ellen, a fizikai élet morálja ellen. Hozsannát zeng a perverzítá-snak, töm ént fü től a nemi aberrációknak. Nem is szólva Salome bántóan torz alakjáról, buja eltévelyedéssel szinpadra viszi a szodomitá-ságot. Visszataszító merészséggel állit be két ifjut, akik bűnös szerelemmel imádják egymást s mikor az egyik Salome iránti szerelemből öngyilkos lesz, a másik vad szerelemmel borul a hoittestre és siránkozásában apotózt szaval a perverz szerelemről.

Salome alakja a bujaság glorifikálisa. A természet legkegyetlenebb boszuállása nem ru-házhat fel egy nőt annyi bűnnel, romlottság-gal, vadállatias érzéssel, mint amennyivel Wil-de perverz zsenije Salomet ellátta. Krafft Ebing világhíres művéből, a Psihopatin sexualisból nem lehet annyi rémes bűnt összehordani mint amennyit Wilde ijesztő raffineriával Saloméjába összehordott. Nem az idegek tiltakoznak a Sa-lome féle alakok szinpadon való megjelenése ellen, nem a morál, még nem is az etika kell, hogy távol tartsa őket, — erős kifejezést hasz-nálunk, de szükségből, — az „undor“ érzetét kelti fel bennünk és ez az érzés megkimél ben-nünket attól, hogy a Salomékat elfogadhassuk. Ennyi összehordott bűn mellett enyhülést nyujt Wilde szimpompás nyelvezete, mely kápráza-tos színeivel elbűvöl.

A szenzációs darabot nagy gondossággal hozták színre. Salomé K. *Kápolnay* Juliska adta, nagy dicséretet érdemlő igyekezettel. Nem ő a hibás, hogy ez a vállalkozása nem sikerült. Ez a szerep nem ihlehet, rémes, visszataszító, amellet nagy nehézségeket támaszt. Kesztlerné nyugodt temperamentuma nélkülözi a szenvedélynek, vad indulatoknak azt a mértékét, melylyel ebből a szerepből nagyot lehet csinálni. A bujaságból, mely ennek a szerepnek fő elementuma, Kesztlerné alakításában nem kaptunk semmit. Tánca sokkal diszkrétebb volt, mintsem illuziót tudott volna vele kelteni. Erején fölül való szerep, melyből tőle tel-hetőleg jót akart csinálni. Szerencsésebb volt *Kesztlér* Herodes szerepében. Ennek az örült királynak minden bűnét, lelkének aljas ér-zéseit hűséggel interpretálta. Hatásos Herodias volt *Szilágyi* Berta. Jochanan próféta szerepében megrázó erővel beszélt *Hunyady*.

A Salome előtt Heltai Jenő végtelenül ked-ves vigjátékát, A karácsonyi vers-et mutatták be. A közönség állandó kacagással kísérte *Delly* és *H. Novák* Irén pompás játékát. *Ujj* Kálmán egy drámairó kereskedő segéd szere-pében olyan telivér figurát mutatott be, hogy percekig tapsolták. Nagyon kedves volt a kis *Benkő* Gizi is. *H. G.*

* **Kun Irén bemutatkozása.** Szávay és Vágó *Szép Ilonkájában* mutatkozik be vasárnap dé-után *Kun* Irén, az aradi színház ujonnan szer-ződött segéd szubrettje. Az igazgató figyel-mességét dicséri, hogy *Kun* Irént vasárnap dé-utáni előadás keretében ismerteti meg az aradi publikummal. Bizonyára zsufolt ház nézi végig *Kun* Irén bemutatkozását, aki *Mátyás* király szerepében lép fel. A fiatal tehetséges művész-nőt nagyon jó hír előzi meg és tekintve képes-segeit es ambicióját, bemutatkozása szaporítani fogja sikereinek számát.

* **Előadás a református templom fűtési be-rendezése javára.** *Szendrey* Mihály sz igazgató május hó 8-án a református templomban ter-vezett fűtési berendezés javára előadhatja *Fényes* Samunak *Kuruc Feja Dávid* című hatásos drá-máját. Az előadásra az igazgató a szerzőt is meghívja. A jegyek a rendes helyárák melletl mátiól május 6-ig a lelkészi hivatalban és *Szik-szai* Antal orgonista kántornál (Kápolna utca 4.) május 7-én és 8-án pedig a színházi pénz-tárnál válthatók. A bérlőket ezuton is felkéri a lelkészi hivatal, hogy páholyaikat a jelzett estére megtartani sziveskedjenek.

A mozgófénykép áldozata.

Gyilkos élethűség.

Hogy készülnek a kinematográf-dramák?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 24.

A mozgófénykép ma világszerte népszerű és a kinematográf drámáknak legalább annyi csodálója van, mint az irodalomtörténetben sze-replő nagy drámairóknak együttvéve. Ennek a nagy népszerűségnek egyik következménye az-tán az, hogy a kinematográf lemezeket készí-tőknek egyre új és új látványosságról kell gon-doskodniok, amelyek megdöbbennek, megresz-kettetik a jámbor nézőket.

Ezt a borzalmasságot különböző trükkök segítségével sikerül kihozniok, a fortélyoknak első kelleke azonban, hogy általuk a filmnek ve-tített képe még mitse veszítsen az élethűségé-ből. Ennek az „élethűség“-nek esett áldozatául a minap egy *Zeiss* Vilmos nevű német ember, aki egy kinematográf-vállalat szolgálatában ál-lott és az volt a feladata, hogy a film előtt lepergő drámákban játszszék kisebb nagyobb szerepeket.

Mint Londonból írják, a vállalat a minap a croydoni állomáson tul készítettett felvétele-keket anélkül, hogy az állomásfőnöktől előbb en-gedélyt kértek volna. Megnyertek azonban a tervüknek egy vonatvezetőt, akit belevattak a lejátszandó „dráma“ szuszájába.

A vállalat drámairója szerint ez lett volna a darab tartalma: Gonosztévők, hogy ki-rabolják a vonat utasait, ki akarják siklasztani a vonatot és ezért a sinre fahusángokat rak-nak le. Ámde azok mesterkedését észreveszi a pályáőr, — *Zeiss* — rátámad a rablókra, de azok legyürik, összekötözik és oda dobják a sinpár közé, azzal ők maguk elrejtőznek. A tá-voiban feltűnik a vonat, jön, közeledik és ha-lállal fenyegeti az őrt, de akkor a szerencsét-lennek kutyája szűkülve rohan a pályáórnek házába, szoknyájánál fogva kiráncigálja a bak-ter nejét, akinek aztán az utolsó pillanatban si-

kerül a vonat elől elkapni a férjét. A vonat tovább robog és a nézők szívéből legördül a nagy kő.

Igy volt kieszelve, a mozgófényképek né-zőinek gyönyörűségére a dráma és a szereplők meg is játszották, szépen, élethűen. Egy vo-natvezetőt is sikerült jó pénz ellenében meg-nyerni a tervnek, hogy valami ürügy alatt in-ditson el egy vonatot, aztán, amikor a felvétel elkészült, térjen vissza a croydoni pályaud-varra. Mind jól játszották a szerepet, csak a vonat volt tulságosan élethű. A mozdonyvezető az előre megállapított sebességnél nagyobb-vezette a vonatot és így történt, hogy a drá-mabeli pályáőr, mielőtt a kutya megmenthette volna, *elgázolta a vonat*

A szerencsétlen ott nyomban meghalt. A vasutigazgatóság vizsgálatot indított, hogy kiderítse, milyen szerepet játszott ebben az afférban az állomásfőnök és a mozdonyvezető.

Gyilkosság az Árpád-téren.

Mulatság a Rácvárosban.

A kilométerpénz áldozata

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Ma éjjel az Árpád-téren levő Korona-kávé-házban végzetes kimenetelű verekedés történt. Két mulató társaság szóváltásba elegyedett és a veszekedés hevében egy jómódu aradi iparost úgy fejbevágtak egy sörösüveggel, hogy koponyacsont-törést szenvedett és most *a halállal vívódik*. A véres eset részletei a következők:

Éjjel féltizenegy óra felé iparosokból álló társaság tért be az Árpád-téren levő Korona-kávéházba és mulatni kezdett. A kávéházban ekkor már egy másik társaság mulatozott, amely nem jó szemmel nézte a jövevényeket. A már ott levő társaság államvasuti fűtőkből állott, akik megkapva kilométer-pénzüket, görbe estét rendeztek.

A fűtők mindenképen belé akartak kötni az iparosokból álló társaságba, ez azonban nem reagált a kötekedésekre. A hangulat fél tizen-két óra felé emelkedni kezdett s az iparosok egyike, *Spanlang* János aradi lakatosmester jókedvében egy sörösüveget a földhöz vágott. A fűtők erre felugrottak és egyikük, *Csényi* Mátyás odakiáltott *Spanlang* felé:

— Hallja az ur, ne dobáljon üvegeket, mert kiveri a szemünket. A szilánkok idere-pültek közénk!

Spanlang mentegetőzve válaszolt:

— Uram, bocsánatot kérek! Nekem jó-kedvem van, s azért vágtam a sarokba a ső-rösüveget. En nem akarom megbántani a jó-társaimat.

Az államvasuti fűtőket azonban nem elé-gitette ki *Spanlang* magyarázata és gorombás-kodni kezdtek. A szóváltás mindinkább elmér-gesedett, majd *Majorosi* Pál fűtő, közismert-verekező *egy széket kapott fel* és az ajtóhoz rohant. *Majorosi* a székekkel hadonászni kezdett, hogy senki se mehessen ki a kávéházból. A fűtők ettől vérszemet kaptak és támadólag lép-tek fel és *valóságos üvegzáport zúdítottak* a meglepett iparosok felé, akik a támadást ha-sonló módon viszonzták. Az egyik sörösüveg a kasszahölgy felé repült, akit, ha le nem hajol, fejen talál a nehéz üveg.

Az iparosok ezután a kávéház hátsó része felé húzódtak. A fűtők pedig tovább is dobál-ták az üres üvegeket. *Csényi* Mátyás fűtő ek-kor egy sörösüveget teljes erejével *Spanlang* felé hajított. Az üveg a szerencsétlen embert

fejen találta. Az ütés olyan erős volt, hogy a lakatos mester *vértől borított fejjel, eszméletlenül esett össze.*

A kávéház többi vendégei a verekedés véres fordulatainak láttára megrémülve futottak össze. A kávéházban teljes volt a zavar, amit a támadó fütők felhasználtak és elmenekültek. A kávéház pincére azonban észrevette a menekülőket, kik az Asztalos Sándor-utcairányában futottak. A sípjába fújt, mire a rendőrorjárat megjelent és a futók közül *Kévés János* és *Józsa Mihály* fütőket elfogta és felkísérte a városházára, ahol előzetes letartóztatásba helyezték őket. A tettes és másik társa elmenekült.

Ezalatt a kávéház tulajdonosa értesítette *Prohászka László* dr. kerületi orvost, aki csakhamar megjelent a helyszínen és bekötözte az eszméletlenül fekvő Spanlang véres fejét. *Prohászka* dr. megállapította, hogy a szerencsétlenül járt lakatosmester koponyája baloldalán *csontig érő, 15 centiméter hosszú sebet szenvedett*, úgy, hogy a koponyája megrepedt. Nemsokára megérkezett *Hoffmann Győző* ügyeletes rendőrtiszt is, aki a rend fentartása iránt intézkedett.

Tizenkét órákor megjelentek a mentők, akik Spanlangot a kórházba szállították. A lakatosmester sebe olyan veszedelmes, hogy *életbenmaradásához kevés a remény.* A rendőrség még az éj folyamán megindította a nyomozást a tettesnek és másik társának kézrekerítése iránt.

Módosított közmondások.

— Az osztálysorsjáték-interpellációhoz. —

Osztálysorsát senki el nem kerülheti.

*

Aki mer, az nyel.

*

Amit ma megvehetsz, ne halaszd holnapra.

Botrányok

a hercegprimás miatt

Vihar a főváros közgyűlésén.

Tömeges provokációk.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Budapest II. kerületében, a csöndes Vizivárosban megüresedett a plébánosi állás, amelyért hetek óta nagy versengés folyik a demokrata és a koalíciós bizottsági tagok jelöltjei között. A többségben levő demokrata a stallumba *Horváth Jánost* akarják beültetni, akinek a jelölését a hercegprimás nem helyesli és aki — a koalíciósok szerint — demokrata korszakoszlálatokért nyerné el az állást.

A plébános-ügy — mint Budapestről táviratozzák — a főváros mai közgyűlésén szenvedelmes vitát támasztott és rég nem látott botrányokat is idézett elő. Este fél 8 órákor, amikor *Fülepp Kálmán* főpolgármester már be akarta rekeszteni a közgyűlést, szólásra emelkedett *Hecht Ernő* dr., a függetlenségi egyik oszlopos tagja és határozottan követelte, hogy a múlt közgyűlésről elmaradt vizivárosi plébános-választást intézzék el okvetlenül ma, a többi tárgyakat pedig halasszák el.

Fülsiketítő lármát keletkezett *Hecht* szavai nyomán, amely csak fokozódott *Vassary* Károly hercegprimás leiratának — nem teljes — fölolvása után.

Ott Ádám a zaj némi megszüntével követelte, hogy a leirat végső sorait is olvassák föl, amelyekben a hercegprimás *nem helyesli Horváth János* jelölését.

A bejelentés óriási kavardást okozott a teremben. A bizottsági tagok verdesték a padokat és össze-vissza kiáltották:

— Ez botrány!

— Nem hagyjuk magunkat terrorizálni!

— Semmi köze a hercegprimásnak!

Bárczy István polgármester igyekezett lecsillapítani a kedélyeket és kifejtette, hogy már értekezletet hívott össze az összes kerületek bizottsági tagjaiból a közgyűlésen való izgalmas viták kikerülése végett.

A polgármester válasza nem nyugtatja meg *Hecht* Ernőt. Ujból szólani akar, mire *Biró* Ernő demokrata odakiáltja:

— Ez izléstelen dolog!

— Hagyjuk beszélni, amíg jól esik neki.

— volt *Pető* Sándor dr. közbeszólása.

— Unalmas ember, — jegyezte meg *Bródy* Ernő dr., a másik demokrata képviselő.

Hecht Ernő dr. nem zavartatta magát.

— Hogy jó izlésem van vagy nincs, — mondotta — azt nem fogom a demokraták megítélésére bízni. Bármennyit ordítanak, ehhez a kérdéshez hozzászólók mindazon határig, ameddig nem katolikusoknak joga van szólani. (Hecht ugyanis zsidó.)

Ismét parázs botrány kerekedik, melynek folyamán azt kiáltják *Hecht* felé:

— A hercegprimás sokkal liberálisabb mint ön!

Hecht Ernő a zajban folytatja beszédét és elmondja, hogy ha csakis az egyházi szempontokat vesszük figyelembe, akkor be kell ismerni, hogy csak a katolikusok szavazhatnak a plébánosi állás betöltésénél. Azt az egyet mindenestre meg kell engedniük...

Pető Sándor dr.: Hogy ön ne legyen zsidó. (Viharos derűtség.)

Hecht Ernő dr.: Hogy egy politikai ügyendőt jelöltek.

Altalános zenebona támad a vádaskodásra. A demokraták fölugrálják helyeikről és a sértő kifakadások egész özönét zudítják a szónokra, aki erre így folytatja beszédét:

— A párt, amely tőlem kérde, mi joga szólalok föl, a legnagyobb elfogultsággal pártoskodik. Aki velem szemben személyeskedik, az *máshol is megtalálható.* Követelem, hogy a hercegprimás leirata egész terjedelmében olvassék föl!

Több felszólalás után tudomásul vették a hercegprimás leiratát, amivel a botrányokban gazdag közgyűlés véget ért.

Hecht Ernő még ma este provokáltatta *Szilágyi* Károlyt és *Schubert* Sándort és hír szerint más demokrata bizottsági tagokat is provokáltat, akik a mai közgyűlésen sértő közbeszólásokkal illették.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Turisták ülése. A turista egyesület választmányja e hó 25-én, csütörtökön este 6 órákor az egyesületi helyiségben (Vass szálló földszint az udvarban) ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja és pontos megjelenésre kéri *Schmidt* János dr. igazgató. Tárgysorozat: 1. Kirándulási ügyek. 2. Új tagok felvétele. 3. Menedékház szelvények elhelyezése. 4. Könyvtár szaporítás (könyvadományok.) 5. Lakás-ügy. 6. Pénztári jelentés. 7. Turista dalárda ügy. 8. Solymosi kilátó építése. 9. Indítványok.

Amiről beszélnek.

★

A Salome akadályai.

Arad, április 24.

Szegény Salome, ha tudta volna, hogy mennyi akadályllyal kell megküzdenie szindarab korában, aligha kérte volna a Jochanán fejét a hét fátol táncának jutalmául. De nem tudta. Így történt, hogy *Wilde* Oszkár megírta a sajtáságos esetről a maga darabját, amely most, a sokat zaklatott költő halála után hét esztendővel elérkezett Magyarországra is és most hódítva járja be az összes magyar színpadokat.

Ez a hódítás azonban tudvalevőleg alapos akadályokkal járt. Főhercegek és miniszterek áliottak a Salome utjába, mert úgy találták, hogy a darab fölöttébb sérti a vallást, mivel arról is esik szó benne, hogy nincs isten. Ezt ugyan már *Wilde* előtt is megírták egynéhányan, de nem szindarab formájában, vagy ha úgy, akkor sem olyan kemény tollal, mint ez az erkölcselen angol. Végre azonban a főhercegek és miniszterek maradtak alul, ami *Wilde* Oszkárrel szemben szinte természetes is. Elvégre ez a hevesvérű angol keményebb és fiatalabb legényeket is legyűrt, mint *Apponyi* Albert gróf.

Aradon nem főherceg és nem miniszter, hanem egy cipész és egy férj voltak a Salome főbb akadályai. A cipész egész közönséges cipész volt, a férj ellenben *Keszler* Ede. Kicsibe mult, hogy ez a két fontos tényező elháríthatatlan akadályokat nem gördített az előadás elé. Amint az az alábbiakból látható:

A Salome címszerepét nem *Kállay* Jolánra, hanem *Keszler*nére osztotta ki a direktió. Jochanánt pedig — az első szereposztás szerint — *Keszler*nek kellett volna játszania. *Szendrey* Mihály ugyanis nem gondolkodott, hogy egy szép asszonynak joga van mindent kívánni és hogyha egy szép asszony miatt ugyanis annyian vesztek el a fejüket, a férj se legyen kivétel: veszítse el ő is. A gyengébbek kedvéért itt jegyezzük meg, hogy a Jochanán fejét a Salome kívánságára vágják le.

Az első próba meg is történt. *Keszler* alaposan kimaszkírozta magát és várta, hogy mikor vágják már le a fejét. Elérkezett a jelenet, mikor a levágott fej előkerül a ciszternából. A figyelmes rendező — tudniillik *Keszler* — a levágott fejet a nagyobb illúzió kedvéért ugyanolyan maszkkal látta el, mint aminő a Jochanáné volt. Salome meglátja a fejet, és... És tessék elképzelni egy fiatal feleséget, aki elé odatartják a saját férje levágott, vértől csepegő fejét, ha mindjárt kasirozva is. *Keszler*né ideges lett. Olyan ideges, hogy *Wilde* [Oszkár darabját a legnagyobb veszély fenyegette, az a veszély, hogy a hősnő az előadás előtt ideggörcsökbé esik.

Igy történt, hogy Jochanán szerepét nem *Keszler* játszotta el, hanem *Hunyady* Józsa. *Keszler*nek a tetrarcha szerepe jutott. Ez a csere egyrészt megnyugtatta ugyan *Keszler*néét, de másrészt félt, hogy a színháznál legközelebb nagy bajok lesznek. Mert alig hihető, hogy *Kőrösy* Juci szó nélkül tőrje, ha *Keszler*né az ő férjének fejét kívánja.

Most pedig jön a suszter. A suszter tudvalevőleg nagyon lényeges alak volt már a biblikus időkben is, azóta azonban még sokkal lényegesebbé nőtt. Egyetlen próféta sem emlékszik meg arról, mintha az időtájt cipéssztrájk lett volna. Most van. *Keszler*nének azonban szándálra volt szüksége, mert bármennyire diskreditálta is annakidején néhai *Földváry* Jakab magántudós ezt a toaletti darabot, Salome mégis szándálban járt. A napok multak, az előadás napja közeledett, a cipészek ellenben sztrájkoltak. Már-már úgy állott a dolog, hogy a súlyos szándálhiány az előadás elhalasztását vonja maga után. *Keszler* táviratilag sürgette meg *Andrássy* Gyula grófnál a sztrájk törvénnyel, személyesen rohant minden félórában a suszterhez: mind hiába! A leg-

sötétebb kétségbeesés közben a cipésmester maga állt neki a szandálkészítésnek, úgy, hogy végre ma délután elkészült ez a fontos rekvizitum is.

Volt néhány kisebb akadály is. Például Salomének le kell vetnie magáról az összes fátyolokat, ami azt jelenti, hogy deréig Éva kosztümben marad. Budapesten Góthné így is játszotta a szerepet. Kesztlerné azonban nem pályázik a Miss Maud Allan babéjaira és hosszas tanácskozás után az egyetlen mentséghez: a trikóhoz folyamodott.

Igy történt, hogy ma este mégis előadhatták Salomé-t. A nézőtérén jelen volt minden erkölcsbíró. És erkölcsösen szidta a darabot mind. Holnap pedig valamennyien megnézik újra. Ez az a bizonyos Salomé-láz.

SPORT.

+ Az Aradi posta és táviráda tisztviselő sport egyesület f. hó 25-én, csütörtökön este pont 8 órakor a Forrai u. 3 I. helyiségben köz- és választmányi ülést tart, melyre a tagok megjelenését ez uton is kéri az elnökség. Tárgysorozat: Alapszabály módosítása a belügyminiszterium leirata folytán.

A cseléd-törvényt enyhítették.

Návay érdeme. — A cselédség szervezkedik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

A képviselőház földmivelésügyi bizottsága mai ülésén folytatta a gazdák és gazdasági cselédek jogviszonyait szabályozó törvényjavaslatot és különösen Návay Lajos indítványára lényegesen javított azokon a súlyos büntetési rendelkezéseken, amelyeket az eredeti tervezet a cselédek mulasztásaira vagy *polgári* természetű köteleességszegéseire kiszabott.

A bizottság ülésén Uray Imre élesen elítélte a javaslatot ért támadásokat. A cselédet ma tyukkal, kalácsal kell tartani, mindent el kell nézni és még sincs cseléd. Képtelenség, hogy egy-két ember fölizzathassa a cselédséget és a gazdaközönség ezt kénytelen tűrni. A cselédekkel az új birtokosok bántak rosszul és ennek az állapotnak most azok a gazdák isszák meg a levét, akik cselédük iránt mindig jók voltak.

Darányi Ignác megjegyzi, hogy nem lehet ezt a javaslatot felekezeti szempontból elbírálni. Csak jó vagy rosszlelkű gazdáról lehet szó, amilyenek minden felekezetben lehetnek.

A 49. szakasznál a rögtöni viszonyfölbontásból származó kártérítésnél Návay Lajos a kártérítési kötelezettséget úgy a gazda, mint a cselédre nézve csak két emberre óhajtáná szorítani.

A 200 koronás büntetési maximumot 100 koronára szállították le s az ismétlés esetén való súlyos büntetés elmaradt, csupán a sztrájkra vonatkozó fölbujtás maradt a 30 napos elzárás és 600 koronás büntetés hatálya alatt. Darányi Ignác erre a büntetésre megjegyezte, hogy a legszabadabb országban, Norvégiában is súlyos büntetés alá esik az efféle cselekmény.

Návay Lajos köszönettel veszi a miniszter módosítását. Tudja, hogy minden követelést kielégíteni nem lehet és pláne nem lehet azokét, akik a tulajdonjogot és a cselédviszonyt egy célból támadják. Helyesli, hogy a sztrájkra izgatók ellen a legnagyobb szigorral kell eljárni. Egyebekben kisebb büntetéseket proponál.

Darányi Ignác erre kijelentette, hogy hozzájárul Návay javaslatához, mire a bizottság a 100 koronás büntetést 50-re szállította le.

Egy estilap értesülése szerint az ország

gazdasági cselédsége megmozdult és 1500 községből kérvényt fognak intézni a képviselőházhoz a törvény embertelenségei ellen. Félt, hogy *Darányi törvénye megcsinálja az aratósztrájkot*, amelyet eddig mindig sikerült békés eszközökkel megakadályozni.

HIREK.

A Rácfertály.

Arad, április 24.

A Rácfertály: ez a szó körülbelül annyit jelent, mint az, ha az ember elkiáltja magát.

— Segítség! Rablók!

A Rácfertály a legsötétebb fogalom, ami Aradon ismeretes. A Rácfertályban történik a legtöbb hamiskártyázás. A Rácfertályban egymást követik az éjjeli támadások, a betörések, a gyilkos kísérletek. A Rácfertályban gyülemlik össze ennek a városnak legtöbb szennye. Kétes alakok járnak ott éjjelenként. Nem a falhoz lapulva, nem félve, de duhajon, büszkén, öntudatosan. Ez az ő birodalmuk: a Rácfertály, amely egymagában több dolgot ad az aradi rendőrségnek, mint a város többi részei összevéve. A félelmetes párisi *apache*-ok gyenge másolatai itt teremnek meg ezekben a zeg-zugos sikátorutcákban, a büntenyák, az éjszakai mulatók környékén. Az örömlégények, a csavargók, a hivatásos verekedők, betörők és bűntevők itt élnek a világot. Az aradi törvénytörők és járásbírók bűnpöreinek igen tekintélyes hányada terem meg ezen a helyen, amely a mai napon is meghozta a maga szomorú szenzációit. Egy embert verekezés közben halálosan megsebesítettek. Egyebekben pedig ma tárgyalt az aradi törvénytörők egy gazdasági ügyet, amelyből kiderül, hogy a Rácfertályban szervezett tolvajbandák garázdálkodnak. Gyermeküket nevelnek itt a gazemberi pályára, serdületlen gyermekeket, akik előbb-utóbb a jövő fővárosi anyagába kerülnek.

Ez a Rácfertály. Az a városnegyed, melynek közvetlen közelében koncentrálódik Arad társadalmi és kereskedelmi élete, amely mellett vidáman forr a nagyvárosi jelleg felé törekvő Arad fejlődési folyamata. Iv-lámpák égnek, ragyogó fényű kávéházi tükörelablakok néznek ki az éjszakába. És a szomszédban burjánzik az ocsmányságoknak, a bűnöknek minden faja.

Erélyes söprés kellene ide. Valami statáriumszerű eljárás, amely rövidesen kipusztítaná ezt a beteges városi betyárromantikát. Éjszakáról éjszakára razziákat tartani, kegyetlenül eltoloncolni minden idegen illetőségű kétes alakot, szemmel tartani az aradi szegénylegényeket, erélyesen és kiméretlenül megrendszabályozni az éjjeli mulatókat, szükség esetén éjjelkor bezáratni minden gyanus kávéházat, bodegát és kocszmát: ez talán segítene. Talán.

De Aradon vagyunk. Ebben a városban csak sopánkodni szokás. Ténni nem.

— József főherceg elutazása Kisjenőről. József főherceg és *Augusztina* főhercegnő az eredeti dispoziciók megváltoztatásával már holnap befejezik kisjenői tartózkodásukat és Budapestre utaznak. A hosszabb időre tervezett vadászat hirtelen megszakításának oka az, hogy *Gizella* bajor hercegnő gyermekei látogatására Budapestre utazik s az ő fogadására siet a fővárosba a főhercegi pár. Az elutazással kapcsolatban azt is emlegették, hogy a kisjenői vadászatra *Ferenc Ferdinánd* trónörökösét is várták, miután azonban nem jött meg, a főherceg megrövidítette a kisjenői tartózkodást. Ezzel szemben fentartják azt a hirt, hogy a fenségek csakis *Gizella* főhercegnő fogadására utaznak Budapestre.

— **Sovány alkotmánybiztosítók.** Budapest-ről táviratozzák: Illetékes helyről jelentik, hogy az alkotmánybiztosítók között, amelyeket a kormány programjában bejelentett, két törvényjavaslat, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló és a kuriai bíraskodás meghosszabbításáról szóló, *teljesen elkészült.* *Andrássy* Gyula gróf és *Günther* Antal már a jövő héten a képviselőház elé terjesztik a javaslatokat.

— **A végzetes közbeszólás.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Damián* Vazul román képviselő ma a képviselőházban a tanító javaslat egyik szakasza ellen beszélt. Szavai közben táviratot nyújtottak át neki. Feltépte, azután halálsápadtan fogta az írásait és kiment a teremből. A távirat azt jelentette, hogy fivére, dr. *Damián* bras ói ügyvéd ma szívizélhűdésben hirtelen meghalt.

— **Az új titkos tanácsosok.** Budapest-ről táviratozzák, hogy a *M. N.* értesülése szerint a király koronázásának 40. évfordulóján több magyar politikusnak nagy kitüntetésben lesz része. *Kossuth* Ferenc, *Günther* Antal, *Jekelfalussy* Lajos, *Zichy* Aladár és *Josipovich* Géza miniszterek és *Justh* Gyula házelnök titkos tanácsosok lesznek, *Rakovszky* István és *Návay* Lajos alelnökök. *Szterényi* József, *Popovics* Sándor, *Mezőssy* Béla és *Tóth* János államtitkárok és *Leszkay* Gyula képviselőházi házelnök magas kitüntetésekben részesülnek.

— **Lemondás a szerb hitközségnél.** *Pavlovits* Szvetozár ügyvéd, akit az aradi görög keleti szerb hitközség e hó 21-én tartott közgyűlésén alelnökének választott meg, nem fogadta el a tisztséget, hanem beadta lemondását, mielőtt megerősítették volna állásában.

— **Wöfling Lipót válópöre.** Genf-ből táviratozzák: *Wöfling* Lipót válópöre neje ellen folyamatosan van. A békéltetési kísérleteket a törvény által előírt módon Genfben eszközölték. A békéltetésnek nem volt eredménye.

— **Pestis Spanyolországban.** *Madrid*-ből táviratozzák: Egy estilap jelentése szerint a kartagenai főkapitány arról értesítette a hadügyminiszteriumot táviratilag, hogy Kartagénában a pestis pusztít és hogy 300 beteg fekszik a kórházakban.

— **Az építőmesterek gyűlése.** Az aradi építőmesterek ma délelőtt összyűlést tartottak, a melyen *Reisinger* Sándor az építőmesterek országos szövetségének leiratát mutatta be. A budapesti központ értesítette a szövetség aradi tagjait a szövetségnek az építőmunkások sztrájkjában kivívott győzelméről. *Reisinger* ezután az aradi festőmunkások mozgalmáról világosította fel az aradi mestereket.

— **A vasutasok fizetésrendezése és a szolgálati szabályzat.** A vasutasok fizetésrendezése küszöbön áll. *Kossuth* Ferenc fizetésrendezési és szolgálati rendtartási

javaslatai már annyira elkészültek, hogy május elején be is terjeszti a képviselőházhoz. A fizetésrendezési javaslat már készen áll a szolgálati pragmatikára vonatkozó javaslat elkészültét azonban az késleltette, hogy az érdekelt magánvasutak meghallgatása is szükségessé vált. A magánvasutak igazgatósága egy minap tartott értekezleten letárgyalta ezt a javaslatot, elannyira, hogy most már csak a szövegezés van hátra.

— Nyári Rudi és Festetich grófnő Budapesten. A fővárosból táviratozzák, hogy Nyári Rudi cigányprimás és felesége, Festetich Vilma grófnő Budapestre érkeztek és a József-köruti Rémi-szállóban szálltak meg, ugyanabban az első emeleti két szobában, amelyekben Rigó Jancsi és Chimay hercegnő laktak. Nyári egy újságíróknak kijelentette, hogy egy-két napot tölt Budapesten, aztán tovább utazik. A különös házaspár megérkezésének híre gyorsan elterjedt és a szálló környékét csakhamar kíváncsi emberek lepték el, akik látni akarták a grófnőt hódító cigányprimást és a kontesszt.

— Az aradi román zsinat. Az aradi görög keleti román egyházmegye május 17-én kezdi meg ez évi zsinatát. A zsinatnak üresedésben levő helyeire a napokban tartották meg a választásokat. Új zsinati képviselőül megválasztották Radnán dr. Suciú Jusztin papnevelői tanárt, Birkisen Bocu Szevér szerkesztőt, Borosjenőn dr. Burdán Tivadar ügyvédet.

— A pékmunkások bérmozgalma. Az aradi pékmesterek és sütősegédek ma délelőtt a városházán ülést tartottak, amelyen megválasztották megbízottaikat. Az első békéltetési tárgyalást holnap délután öt órára tűzte ki az iparhatóság.

— Vérengző cigányok. Égerből táviratozzák: Éger mellett egy falu lakosságát mintegy 30 főnyi cigány csapat megtámadta. A lakosság kétségbeesetten védekezett s valóságos csata fejlődött ki a parasztok és cigányok között a kik közül 5 súlyos sebesült maradt a csatátéren. A sebesülteket a kórházba szállították. A veszedelem hírére a környékbeli csendőrséget összpontosították, akik a támadókat elfogták. Az egész környéken óriási az elkeseredés a cigányok ellen.

— Új gőzmalom Aradon. Goldschmidt és Dózsa aradi gabonakereskedő cég tudvalevőleg engedélyt kért az iparhatóságtól, hogy Radnai-uti telkén gőzmalomot létesítsen. Ma délelőtt volt a telepengedélyezési tárgyalás, amelyen az érdekeltek nem emeltek kifogást a gőzmalom létesítése ellen. Az iparhatóság ennek alapján a cégnek megadta az engedélyt a gőzmalom létesítésére.

— A cár a dumáról. Pétervárról táviratozzák: Golovint, a дума elnökét ma délben félórás kihallgatáson fogadta a cár. A kihallgatás magántermészetű volt, mert azon Stolipyn miniszterelnök nem volt jelen. Golovin írásban jelentést tett a дума működéséről s azt átadta a cárnak, aki érdeklődéssel vette át az emlékiratot. Együttal kijelentette, hogy bizik a дума működésében s eszedágában sincs azt feloszlatni. Golovint igen megalapozta az a szíves fogadtatás, amelyben a cár részesítette.

— A lupényi bányász sztrájk. Petrozsényből táviratozzák: Az Urikány szilvölgyi bányatársulat lupényi bányájában az összes bányamunkások harmadnapja sztrájkolnak. A munkásokat az kényszerítette a munka abbahagyására, hogy az igazgatóság nem teljesítette a tavalyi sztrájk végén kötött egyezségnek azt a pontját, amelyben megígéri, hogy a munkásoknak ingyenlakást ad. A munkások elkeseredése nagy Kulley Elemér bányatársulati igazgató ellen. A

tárgyalásokat Janza Vazul főszolgabíró tapintatosan vezeti. Tegnap a sztrájk ügyében nem sikerült a békítési kísérlet. A bányakapitányság is kísérletet tett a béke helyreállítása iránt, azonban a kísérlet sikertelen maradt. Délelőtt a munkások Janza főszolgabíró elnöklete alatt ülést tartottak s ezen kijelentették, hogy amíg hat havi lakbérüket és zene-járulékaikat meg nem kapják, nem állanak munkába. A főszolgabíró ezt tudomásul vette és érintkezésbe lépett a bányakapitánysággal és igazgatósággal. A munkások írásba foglalták követeléseiket és átadták az igazgatóságnak azzal, hogy délután három óráig várnak. Délben az igazgatóság kijelentette, hogy aki rögtön munkába áll, az májusban megkapja járandóságait. A munkások nagyrésze munkába akart állani, a felbőszült tömeg azonban megtámadta őket és nem engedte munkába állani. A munka így most szünetel.

— Földrengés és hamueső. Valparaiso-ból táviratozzák: Még mindig heves vulkanikus földrengések észlelhetők. A Chile déli részén fekvő Valdivia városban sűrű hamueső hullott alá.

— Az aradi katonai lelkész kitüntetése. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Allersdorfer András aradi róm. kat. katonai lelkésznek kitűnő szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— A nemdohányzó. Németországban, a rendházában persze a vasuton is nagyon vigyáznak, hogy kifogástalan rend uralkodjék. Természetes tehát, hogy a nők számára külön nemdohányzó kupékat csináltattak, amelyekbe a férfiaknak akkor sem szabad belépniük, ha a nők kedvéért le is mondanak néhány órára a dohányzásról. Ez az intézmény már régibb keltü, de azóta nagy változás történt Németországban. Tudniillik megszületett a feminizmus és mind gyakrabban lettek azok a kerekkalapos, bókabátos, cvikkeres apostolnők, akikről hamarjában szinte nem is tudja konstatálni az ember, hogy melyik nemhez tartoznak. Azóta furcsa dolog történt a német vasutakon. A nemdohányzó férfiak, akiknek száma a higiénia apostolainak buzgó agitációja folytán egyre gyarapodik, a kupék füsttengeréből bemenekültek a nemdohányzó szakaszokba, amelyekben a nők szoktak ülni. Es ez urak ott azt a meglepő tapasztalatot szerezték, hogy a női szakaszokban még sokkal nagyobb a füst, mint egyebütt. Azzal a kérelemmel fordulnak hát a vasutigazgatósághoz, hogy csináltasson külön szakaszt a nemdohányzókra való tekintettel, ezzel a fölirással: „Nemdohányzó. Kizárólag csak férfiaknak“.

— Felekezeti iskola államosítása. Pankotáról jelenti tudósítónk: A pankotai róm. kat. iskolaszék és hitközség egyhangú határozattal kimondotta, hogy a róm. kat. felekezeti iskola államosítását fogja kérni. A kérvényt nagyobb küldöttség viszi a napokban Temesvárra, kérve az egyházi hatóság jóváhagyását.

— Csendőrszaporítás Csanádmegyében. A csendőrség létszámát az országban 810 fővel szaporítják. Csanádmegyében ezen szaporításból kifolyólag a csendőrség szervezete némi változáson megy keresztül. Nagylakon május 1-ével járásparancsnokságot állítanak fel egy járásörmester vezetésével. Ehhez a járásparancsnoksághoz a nagylaki és csanádpalotai őrsök tartoznak. Junius 1-ével pedig az eddig gyalogsági őrsök közül az apátfalvai, földéaki, mezőhegyesi, kevermesi, kovácsházai, apácai és m.-bánhegyesi lovasőrsök lesznek beosztva. Junius 1-je után tehát csak a pitvarosi, kunágotai és csanádpalotai őrsök lesznek gyalog őrsök.

— Stolipyn a pogromok ellen. Pétervár-ról táviratozzák: Stolipyn miniszterelnök e hó 23-án

a zsidók letelepülésére kijelölt területek főkörmányzóikhoz, kormányzóikhoz és kerületi főnökeikhez körlevelet intézett, melyben többek között azt mondja: Arról értesülök, hogy husvétra pogromok készülnek. Meg vagyok győződve arról, hogy a helyi hatóságok minden intézkedést megtettek az erőszakoskodások megakadályozására és elrendelem, hogy a lakosság megnyugtató közírást tétessék, hogy minden rendzavarásra irányuló törekvést a rendőrség és katonaság haladéktalanul erőszakkal fog elfojtani. Felteszem, hogy a közigazgatás a jelen válságos időpontban semminő gyöngeséget nem fog tanusítani és az ő szilárdságára és erélyességére vezetem vissza a falvakban lassan-lassan visszatérő nyugalom. A lakosságot át kell hatnia azon meggyőződésnek, hogy a helyi hatóságok kötelesek a zavargásokat haladéktalanul elnyomni, minthogy az agrárzavargások és a zsidók ellen irányuló pogromok következményeiért a törvény teljes szigorával büntetni fogná a hatóságokat.

— Tóth Béla sajtópöre. Budapestről jelentik: A nemrég elhunyt kiváló íróknak, Tóth Bélának rég huzódó sajtópanaszát tüzte ki tárgyalásra ma a büntetőtörvényszék Pur Géza dr. bíró elnöklete alatt. Az elmúlt év nyarán gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó beiktatási ünnepélyén egynehány, az újságírókhoz nem tartozó alak, botrányosan viselte magát. Zboray Aladár, a Magyarország belső dolgozó társa ezt szavá tette lapjában az illetők nevének említése nélkül. Tóth Béla erre esti levelében felhívta Zboray Aladárt, hogy nevezze meg azokat a botránycsináló alakokat, akiknek eljárása kompromittálja a magyar újságírók tekintélyét. Zboray választát Tóth Béla többször sürgette. Mikor pedig Zboray megadta a választ levelben és cikkben, Tóth Béla rágalmazási pört indított ellene és Zborayt a törvényszék vád alá is helyezte. — A mai tárgyaláson Zboray Aladár védőjével, dr. Zboray Miklóssal jelent meg, az elhunyt Tóth Béla képviselőjében Blender Samu dr. jelent meg. A tárgyalás elején a vádlott kegyeletes szavakkal emlékezett meg nagynövü perbeli ellenfelének elhunytáról. Mivel a halál kiengesztelte közöttük a felmerült ellentéteket, készséggel megkövette a megboldogult emlékét a panaszolt sértésért.

Ezt az elégtételt a panaszos képviselője elfogadta s a panaszt Tóth Béla helyett visszavonta. A bíróság a panaszvisszavonás folytán megszüntette a további eljárást Zboray Aladár ellen.

— Elfogott pénzhamisitóbanda. Resicabányáról jelentik: A csendőrség a szomszédos Kölniken egy három tagu pénzhamisitó bandát fogott el, névszerint Lupuca Jánost, Petrika Jakabot és Pribics Pétert. Utóbbi lakásán találtak két prést, ón és cinkdarabokat és hamis egykoronásokat, melyek gyatra hamisítványok ugyan, de a cinkosok mégis tudtak rajta adni a resicai és németbogsáni piacokon. A talált gipszmintákat, prést és hamisítványokat a csendőrség elkobozta, a három hamisitót pedig átszolgáltatta a temesvári ügyészségnek.

— A fák ünnepe Pankotán. Pankotáról jelenti tudósítónk: A pankotai állami elemi iskola e hó 22-én tartotta a fák ünnepét, mely alkalommal a növendékek Árpád vezér, II. Rákóczi Ferenc, Kossuth Lajos és Apponyi Albert gróf nevére emlékfákat ültettek. Az ünnepi beszédet Gombos Antal állami iskolai igazgató tartotta. Ezután az emlékfákat ültettek el a gyermekek, hol Keller Ida VI. oszt., Beamter Margit V. oszt., Földi Mariska V. oszt., Urszuleszku Ignác V. oszt. és Peszkár János IV. oszt. tanulók hazafias beszédet tartottak.

Harisnyák, Matróz-ingek, Gyermek-lábtyúk (Sockerl),

394 elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

— Egy házaspár tragédiája. *Trencsén*ből táviratozzák: *Fitzek* Gáspár és neje radvosztkai lakosok a csacai hetvásárról hazafelé igyekezvén, az 6-besztercei patakon át akart menni, de szekere a megáradt vízben megfeneklett, majd a ló rángatásaitól kettészakadt és a szerencsétlen házaspár a megáradt patakban lelte halálát.

— Szomorú sorozás. *Trencsén*-ből jelentik: Vágbesztercén 755 összeírt hadköteles közül csak 390 jelent meg a sorozáson és ezek közül is csak 40-et találtak alkalmasnak a katonai szolgálatra.

— Elveszett. A színházépülettől a városházáig ma délelőtt elveszett egy rövid függő tulaezüst óralánc, amelyen fényképekkel ellátott medaillon függ. Az óralánc a rendőrségnél adható át.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Mikor a kézbesítő szomjas. Most egy éve, hogy *Papp* János vasuti kézbesítő betért *Davidovits* Izraelné Alsómolnár-utca 17. szám alatti korcsmájába. Megivott két üveg sört, fizetni azonban nem tudott, mert egy fillérje sem volt. Mikor a korcsmárosék látták, hogy *Papptól* nem hajthatják be a sör árát, a vendéglősné két fia, *Davidovits* Miksa és *Zsigmond* neki estek, jól elpüfölték, s végül kidobták az utcára. A sérülések folytán a vállalkozó szellemű kézbesítő csaknem két hétig nem teljesíthetett szolgálatot. Alighogy felgyógyult, feljelentette *Davidovits* né és két fiát a büntető járásbírósnál, amely az asszonyt felmentette, a két fiút azonban egyenként 40 korona fő és 10 korona mellékbüntetésre ítélte. A *Davidovits* fiúk felebezése folytán ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi törvényszék mint felebbviteli bíróság s az első bíróság ítéletét helybenhagyta.

§ Pofozkodó kovácmester. A minap *Kohn* Lajos kovácmester az utcán úgy vágta pofon *Szerbován* Anna 14 éves cselédleányt, hogy elájult. A kisleány nevében a gazdája feljelentést tett a brutális ember ellen, akinek ügyét ma tárgyalta a büntető járásbírósnál. *Kohn* Lajos azzal védekezett, hogy a cselédleány az ő leányát olyan kifejezésekkel illette, amelyek felett rendkívül indulatba jött s ezért verte pofon a leányt. A bíróság nem igen méltányolta a vádlott kovácmester felháborodását és husz korona pénzbüntetésre ítélte.

§ A mulatozás vége. Borossebesen az idei farsangon összeszólalkoztak a legények. A dolognak már már verekedés lett a vége, a nők azonban lecsillapították valahogy a virtuskodókat, s folyt a mulatság vigan tovább. Az egyik letorkolt legény, *Balog* Pál boszut forralt, s mikor reggel 6 óra tájban hazafelé tartottak, megtámadta *Balog* Ferencet és *Dávid* Mihályt, akikre leginkább haragudott. A két legény védekezett, s *Dávid* Mihály úgy vágta mellen *Balog* Pált, hogy az árokba esett. *Ba-*

log Ferenc pedig ezalatt karót kerített s azzal úgy vágta fejbe vagy négyszer *Balog* Pált, hogy rögtön meghalt. Ma vont a felelősségre halált okozó súlyos testisértés vétsége miatt az sradi törvényszék a két legényt, s *Balog* Ferencet hat hónapi börtönre ítélte. *Dávid* Mihályt azonban felmentette. Az ítélet jogerős.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, április 24.

Kevés forgalom, 15—20 fillérrel magasabb árak. — Ameriká 7/8 magasabb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	8.90—8.91	8.76—8.77
Buza októberre	8.89—8.90	8.73—8.74
Rozs áprilisra	6.90—6.91	6.85—6.86
Zab áprilisra	7.78—7.79	7.70—7.71
Új tenyéri	5.69—5.70	5.53—5.54

Zárul 5 órakor:

Leszámlolóbank részvény	507.50
Magyar telephely hitelbank	497.50
Déli vasut	148.50

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Fiatal praksi. Hazajött a szüleihez de nemsokára vissztér Londonba. Ez az egész,

K. F. (Arad.) Igen szívesen látjuk Igen természetes, hogy nem kötelezhetjük magunkat minden beküldött mű közlésére, de ami jó, az nem kerül a papirkosárba. Idővel jönni fog ez is, de némi rövidítéssel és simitással.

IDEGENEK ARADON.

Április 24. —

Központi szálloda. Tolcsvai Nagy Gábor csendőrezredes Debrecen. — **Wagner** Dániel főhadbiztos Szeged. — **Singer** Arnold fakereskedő Csermő. — **Ryll** Oszkár dr. ezredorvos Szeged. — **Wilhelm** Ignác mérnök Budapest. — **Holländer** Samu birtokos és neje Csermő. — **Hoffmann** János hivatalnok Salgótarján. — **Klein** Miksa fakereskedő Budapest. — **Forbat** Tivadar dr. ügyvéd Budapest. — **Demény** Henrik dr. ügyvédjelöl. Gyulafehérvár. — **Hartenstein** Jenő fakereskedő Budapest. — **Nagy** József plébános Pankota. — **Szilárd** Ferenc kereskedő Budapest. — **Miklós** Jenő kereskedő Budapest. — **Schönfeld** J. fakereskedő Tolcsva.

Fehér Kereszt-szálloda. Gróf Szacsavay Béláné és leánya Kavna. — **Pataky** Aurél jegyző és családja Csanádapátfalva. — **Barna** Károly gyáros Gyöngyös. — **Bodanszky** Jenő Budapest. — **Bihari** Sándor hivatalnok Nagybjom. — **Steiner** Árpád bérlő Debrecen. — **Györi** Imre birtokos és családja Szeged. — **Vagner** József vendéglős Temesvár. — **Szabó** Antal gazdálkodó Békéscsaba. — **Beregi** Henrik kereskedő Gyoma. — **Tagányi** Ede hivatalnok Szeged. — **Abelsberg** Mi sa kereskedő Budapest. — **Halász** Béla dr. orvos Budapest. — **Körösi** Sándor hivatalnok és neje Baja. — **Sinek** Sándor gyáros Grác. — **Lengyel** Béla igazgató Apina. — **Fránya** Lajos mérnök és családja Anina. — **Szabados** Istvánné és leánya Anina. — **Novák** Károly és családja Békésgyula. — **Garai** Imre és családja Hódmezővásárhely. — **Glaser** Sándor hivatalnok Abrudbánya. — **Hoffmann** Izidor szállító Temesvár. —

Fischer Miksa kereskedő Zalatna. — **Hoffmann** József magánzó Nagyvárad. — **Schvarcz** Mihály utazó Budapest. — **Vinkler** Vilmos utazó Budapest. — **Veisz** Dávid utazó Budapest. — **Beck** Ignác utazó Budapest. — **Veisz** Miksa utazó Budapest. — **Lovas** Zoltán utazó Budapest. — **Molnár** Imre utazó Budapest. — **Blau** Samu utazó Budapest. — **Szemere** Gyula utazó Budapest. — **Pollák** S. utazó Budapest. — **Komlós** Gyula utazó Budapest. — **Leichtag** Arnold utazó Budapest. — **Mandel** Zsigmond utazó Brassó. — **Kondor** Izó utazó Bécs. — **Goldsand** Izidor utazó Bécs. — **Gonda** Lajos utazó Bécs. — **Lieber** Dávid utazó Bécs. — **Schvab** József utazó Bécs. — **Keppich** Miksa utazó Bécs. — **Topf** Sándor utazó Bécs. — **Brunner** Sándor utazó Bécs.

Nemzeti Színház

C) berlet.

C) berlet.

Csillőtörtőkön, 1907. évi április hó 25-én.

Salome.

Számú 1 felvonásban Irta: Wilde Oszkar. Fordította: Szini Gyula. Zenéjét szerzette: Kun László.

SZEMÉLYEK:

Herodes	Kesztler Ede.	Római katona	Szathmári A.
Her diás, neje	Szilágyi B.	Egy katona	Kocsár L.
Salome	Kápolnai J.	Egy apród	Del i Lajos.
Johanan	Honyadi J.	Egy z-ido	Várnai Jenő.
Egy ifjú syriai	Horti Sándor.	Egy nazarénus	Faludi K.

EZT MEGELŐZI:

A karácsonyi vers.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

A költő	Déli Lajos.	Pannika	Szabó I.
A felesége	Novák Irén.	Iluska	Onesku M.
Pistuka	Benkő Gizi.	Szamlás ifjú	Ujj Kálmán.

Közölte este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátoknak és ismerősöknek, kik egyetlen fiam, Hanzl elhunyt alkalmából szóval vagy írásban oly meghatározó módon adtak részvétüknek kifejezést, ez uton mondok hálás köszönetet.

Arad n, 1907. április 23.

1203 özv. Hercz Pollák Helén és leánya Grethe.

Steckenpferd-Liliumtej-szappan

Bergmann és Társa gyártmánya Dresden és Elba melletti Teschen, volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszer szappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszertárban, drogueriákban, illatszerek kereskedésekben és borbély üzletekben. 1045

A májusi költözködésre ajánlunk:

Légszesz és villany-ésillárokat, petróleum-lámpákat.

Átalakításokat villanyra, gázra.

Valódi Auer és benoid-gáz égőhálókat.

Villamos izzóttesteket.

Üveg és porcellán, mosdó és egyéb kiegészítőket. — Valódi nikkel főző- és diszedényeket,

a legnagyobb választékban és legolcsóbban 224 **Gebhart Testvéreknel ARADON,**

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.) Városi és megyei telefon 451.

BORHEGYI BORVIZ

sziklából fakadó természetes asványvíz forrás kezelőség Szászrégen.

Vezérképviselő Aradon **Stern Sándor**

Kapható: Fejér Gyula, Pollák József, Dürr Kocsárd, Dürr Gusztáv, Daimel Lajos, Altmann Ede, Husarek Agoston Lipka. 1202

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen megszüntetve nincsenek, mindazonáltal igen tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk**Zsilvölgyi Fütőkőszén,****Porosz Salon-kőszén,****Porosz Légszesz Pirszén****és Porosz Dió-Pirszénben**

Legjobb minőségekben

jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos, jól kiégetett

Bükkfa-szén

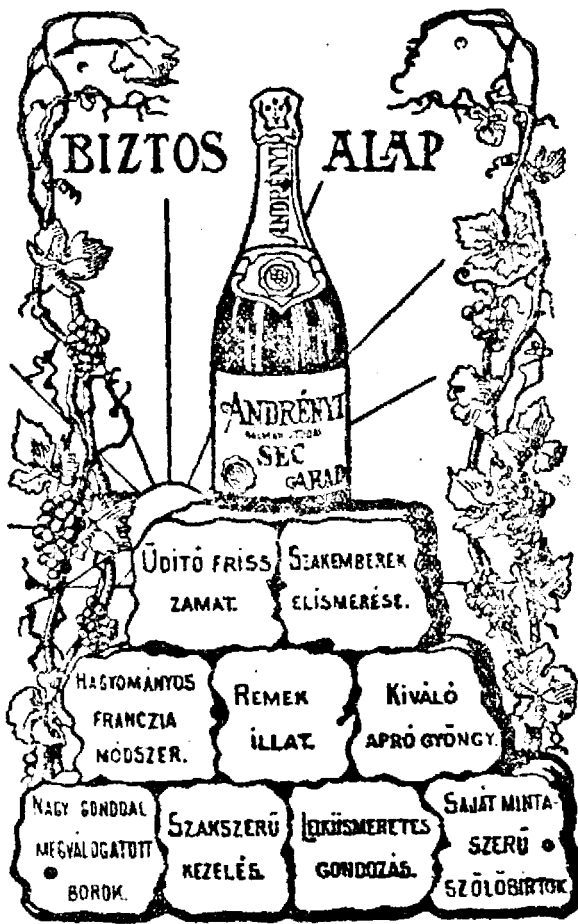
állandóan nagy mennyiség készletben.

Jakaréktűzhelyben ajánljuk a kőszéntüzelést. Számos előnyök s jelentősen

olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítást saját kocsijainkkal, a miniszteri és főkapitányi rendeletnek megfelelően **plombázott zsákokban** eszközöljük. 168**Kneffel Károly és Fia****vaskereskedés szénosztálya.**

Telefon 139. sz.

6833—1907. kh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala által hatóságilag közhírré tételik, hogy f. évi május hó 17-én pénteken délelőtt 9 órakor Aradon az Óvártéri vásártéren a czeplédi 2. számú cs. és kir. lovasbizottság katonai lóvásárt tart.

Arad, 1907. április 22.

Sarlott, főkapitány.

11474—1907.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi ministeriumnak rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamnak 1901-ben történt létesítése óta ezen tanfolyamánál vándorpincemesterek vannak alkalmazva, a kiknek az a feladata, hogy a szőlősgazdák kívánságára az illetőkhöz kiszáljanak, nekik borai kezelésére nézve a szükséges utbaigazításokat megadják, sőt a szükséges borkezelési munkálatokat a termelők pincéjében végre is hajtják, vagy saját felügyeletük alatt végrehajtatassák s a szőlőbirtokosok vincellérjeit vagy más alkalmazottjait a szükséges borkezelési munkálatok helyes végzésére, ott a helyszínén, gyakorlatilag beoktassák.

Ez idő szerint öt ily vándorpincemester van alkalmazva a budapesti m. kir. pincemesteri tanfolyamánál.

Azoknak a szőlőbirtokosoknak, akik az általi pincemestereket igénybe kívánják venni, ez iránt közvetlenül a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságához Budafokra kell fordulniok. A pincemesterek a megkeresések beérkezésének sorrendjében fognak kiszállani.

Hogy a vándorpincemestereket minél több szőlősgazda vehesse igénybe, egy vándorpincemester egy szőlőbirtokosnál egyfolytában 6 napnál hosszabb ideig csakis abban az esetben maradhat, ha ugyanakkor más szőlőbirtokosnak nincs rá szüksége.

Miről az érdeklődők azzal értesíttetnek, hogy ezen ügyre vonatkozó részletes körrendelet a városi levéltárban betekinthező.

Arad, 1907. évi április hó 20.

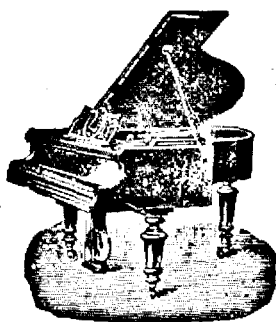
A városi tanács.

Faix Jacques

zongoraterme és készítési műterme

Aradon,

Batthyány-utca 35.

Raktáron tartja: Ibach, Dörr, Lyra, Oeser, Wirth, Rössler elsőrendű gyárosok kitűnő készítményeit,

valamint

saját gyártmányu zongoráit

827

Nagy raktár új Grammophonokból. — Új zongorák 300 frttól 850 frtig.

Javitások, hangolások, ugyszintén havi kölcsön-zongorák jutányos árak mellett.

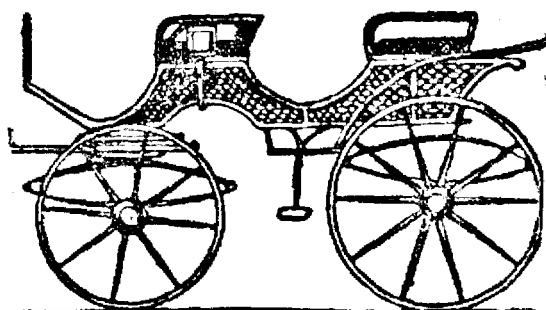
Értesítés!**Figyelem!****Nádassy és Mészáros**

kocsikészítők Arad, Boros Béni-tér 2. sz.

Van szerencsénk az igen tisztelt érdekelteket értesíteni, hogy Arad, Boros Béni-tér 2. szám alatt

kocsi készítésre berendezett műhelyeket nyitottunk,

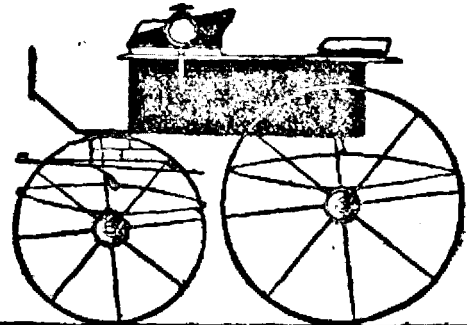
1042

hol igen jutányos árakért készítünk a legmagasabb igényeknek is megfelelő modern kivitelű **járműveket**, ezenkívül megrendelésekre készítünk **új automobil-felsőrészeket is**, és a már használatban levőket kívánatra átalakítjuk, valamint javítását is elfogadjuk, a melynek gyors és pontos elkészítéseért garanciát nyújt éveken át külföldön szerzett szaktehetségünk. — B. pártfogást kér

Nádassy és Mészáros,

kocsikészítők Arad, Boros Béni-tér 2.

KI SZENVED?

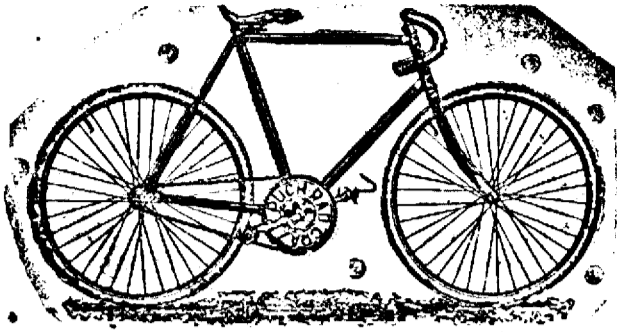
gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb.? Az tegyen kísérletet, a több száz hirneves orvos által ajánlott **HORGONY** természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár **HORGONY** keserűvíz 1—2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérzet beáll. A **HORGONY** természetes keserűvíz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. Kapható minden ásványvíz, fűszerkereskedésben és gyógyszertárban. Vásárlásnál kifejezetten **HORGONY** keserűvíz kérendő. Tulajdonos: **Lozer János** Budapest.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy avító műhely.

Eladó szőlőoltványok!

Ez évi terméséből

amíg a készlet tart

még különböző bor és csemege fajta

kiváló szép gyökeres fás szőlőoltványok

kerülnek eladásra mérsékelt ár mellett.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

1080

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

Ikt. 3393

1907. tkv.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közléssel: miszerint a m. kir. államvasutak Szeged—aradi, Arad—temesvári és Arad—gyfehérvári vonala számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnap tüzetik ki, ugyanis: Arad városra nézve 1907. május hó 7-én délután 3 óra: Arad m. kir. államvasuti állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeik a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjesszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgáltatások s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokon a fentnevezett vasutvonalak számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak; ezeket 1907. évi május hó 3-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsek, minthogy a később jelentkezők, észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentúl a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Aradon, 1907. évi április hó 7-én.

Mészáros,

kir. tszéki bíró

1199

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Antich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezeli, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelőtti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Antich Lajos-utca 2. szám.

7786—1907. szám.

Versenytagyalási hirdetmény.

A m. kir. Földművelésügyi Ministerium 1907. március 25-én kelt 88576—1906. számú rendelete alapján az aradi m. kir. jószágigazgatóság versenytagyalást hirdet Tergovest községben (Krassó-Szörénymegye) 40 darab telepes ház felépítésére.

A zárt írásbeli versenytagyalás Bálinezon a m. kir. telepkezelőség hivatalos helyiségében folyó évi május hó 22. napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Kikiáltási ár házankint 1700 korona, a 40 darab telepes házra tehát összesen 68000 korona.

Ajánlattevő tartozik az ajánlott összeg 5%-al terhelt, vagy a megfelelő letéti nyugtával ellátott, lepecsételt bélyegjegyes s a kellő föltirással ellátott írásbeli zárt ajánlatot benyújtani; az ajánlatnak tartalmaznia kell ajánlattevő azon nyilatkozatát, hogy ő az árlejtési és szerződési feltételeket, tervezetet és a helyi viszonyokat ismeri, magát azoknak aláveti.

Az ajánlatban az ajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Ajánlatok Bálinezon a m. kir. telepkezelőségnél 1907. évi május hó 22-ik napján délelőtt 10 óráig nyújthatók be, a hol a részletes terv, költségvetés és feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Elkészt, utóajánlatok vagy táviratok figyelembe nem vétetnek.

Aradon, 1907. évi április hó 20 án

1197

Magyar kir. államjószágigazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Vérszegénység és sápkórban

szenvedők

Rozsnyay vasas china borát

használva, a legnagyobb eredményt érik el. Bevásárlásnál csak a valódi Rozsnyay-félt fogadjuk el. Egy nagy üveg ára 3 k. 50 fill.

Finom

Jamaicai Rum

a legelső angol országtól hozatva.

Próba üveg 60 fill. Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszeráránban

458

Arad, Szabadság-tér.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takarékos tüzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület aszalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szarítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sárkerítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Értesítés!**Rácz József**

fűszer és csemege üzlete

május 1-én**megnyílik**

Arad, Szabadság-tér 21.

(Lengyel Testvérek mellett.)

Egy jó erkölcsű fiu
tanulónak
felvétetik. 1081

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,**gomb,****bojtok****és rojtok**

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

K U J 21

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy **Aradon Deák Ferencz-utca 2. szám alatt** (Sebesyház) egy, a mai kor és modern ízlés minden követelményének megfelelő.

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb czégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Állandó és a legnagyobb választék **gyászkalapokban.**

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztetnek.

Vi léki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölök. 719

Szíves pártfogást kér

AMTMANN ANNA

Arad, Deák Ferencz-utca 2.

Aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság.

Hirdetmény.

Alapszabályaink értelmében kir. közjegyző jelenlétében a következő számú részvények lettek kisorsolva:

13. 35. 49. 94. 148. 188. 246. 291. 306. 333. 389. 536. 640. 694. 700. 706. 721. 730. 762. 766. 824. 838. 839. 857. 870. 873. 941. 952. 957. 1016. 1065. 1112. 1144. 1182. 1183. 1215. 1279. 1281. 1345. 1436. 1487. 1442. 1453. 1474. 1498. 1517. 1537. 1559. 1566. 1581. 1584. 1598. 1599. 1600. 1649. 1656. 1688. 1735. 1757. 1837. 1840. 1867. 1878. 1913. 1948. 1974. 2005. 2074. 2116. 2153. 2272. 2323. 2324. 2408. 2414. 2423. 2488. 2554. 2612. 2636. 2657. 2714. 2725. 2766. 2780. 2834. 2865. 2878. 2888. 2972. 3007. 3036. 3103. 3121. 3140. 3174. 3185. 3190. 3251. 3257.,

mely részvények folyó évi május hó 1-én a társaság pénztáránál egyenkénti 200 korona készpénz és az élvezeti jegyek kiszolgáltatása mellett beváltatnak.

Aradon, 1907. április 24.

1208

Az aradi közuti vaspálya- és téglagyár részvénytársaság igazgatósága.

Meghívó.

Az aradi erzsébetvárosi temetkezési egyesület mint szövetkezetnek

üzletrészes tagjai ezennel meghívtnak az

1907. évi május 12-én délután 2 órakor a városháza földszintes kistermében tartandó

alakuló közgyűlésre

melynek tárgyai a következők:

1. A határozatképeség megállapítása.
2. A közgyűlés megalakulása.
3. Alapítók jelentése.
4. Határozat a szövetkezet megalakulása felett.
5. Alapszabályok tárgyalása és megállapítása.
6. Szövetkezeti igazgatóság megválasztása.
7. A szövetkezet felügyelő-bizottságának megválasztása.
8. Netáni indítványok.

Aradon, 1907. évi április hó 25-én.

Az alapítók nevében:

Seres András s. k.

1206

Mesés szép lesz minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztalanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, keresztel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor. és Ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csakis **Hajós-féle aradi készítményeket** tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél: 213

H AJ Ó S Á R P Á D gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

további Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Nauer Lajos, Vajtek Kálmán, Berger Gyula gyógyszer-áraknál és Vajtek és Wolcz drogeriájában.

Veszek

urasságoktól használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó-bundákat, háló, ebédlő és más butorokat 912

a legmagasabb áron veszek és eladok. Kívánatra vagy levélbeli meghívásra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.
(Izraelita templom épület.)

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetenben

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőimet**, melyek meggátolják a lábfej fejlődését, Gyermekknél, ugyazintén felnőtteknél nagy sikert eredményeznek értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartos szép cipőket. B. megrendeléseiket kérre teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 641

PREMIER KERÉKPÁROK

mérvadók a minőségben.

Jóban utólrhetetlenek

s legnagyobb osztrák-magyar gyár!

Egyedül kapható:

HAMMER VILMOSNÁL

ARADON. 3915

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű

uj áruháza

a József főherceg uton megnyílt.

24 évig az aréna épületben volt üzletünk a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

[Müller-házba]

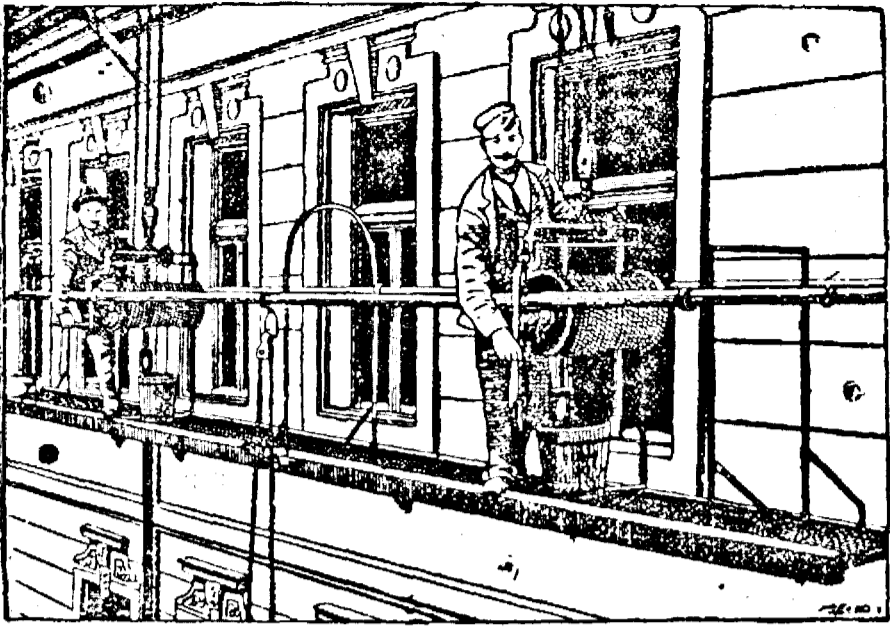
helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék polyó“-ház.

József főherceg-ut 11. 428

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy **Deák Ferenc-utca 36. szám alatt** 799

festő- és mázoló-vállalatom

a jelen kor igényeinek megfelelőleg kibővíttem.

Birtokomban a legújabb stilszerű minták, melyek azon helyzetbe hoznak, hogy a legszebb kivitelű munkát is legjutányosabban számíthatom. Utcái és udvari **homlokzat festészetben elismerve vagyok, melyet számos elismeréssel igazolhatok.**

Becsés pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Bränner Vilmos, szobafestő és mázoló

Arad, Deák Ferenc-utca 36.

Saját felhuzó gépek.

Vidékre is elvállalok e szakmába vágó munkákat.

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi szezóra való tekintettel a villa- és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lovasaim, székeim-, padjaim- és napvédőim elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléeses kiállításban nagy mennyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

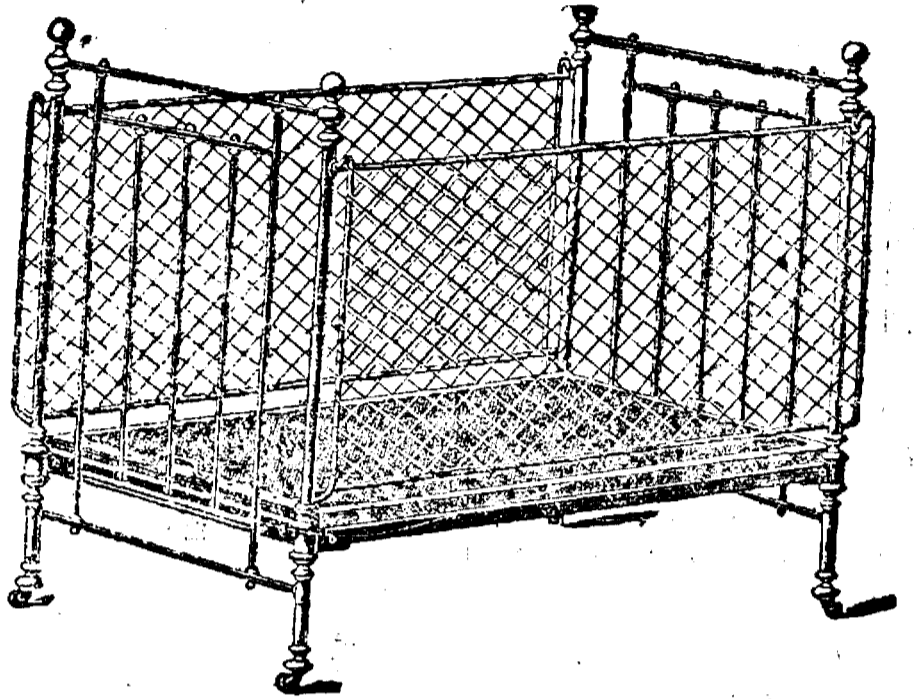
Saját gyártmányu

463

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

Kívánatra képes árjegyzékkel vagy irábellelleg szolgálak költségtérítéssel

Szíves megrendelést kitűnő tisztelettel kér

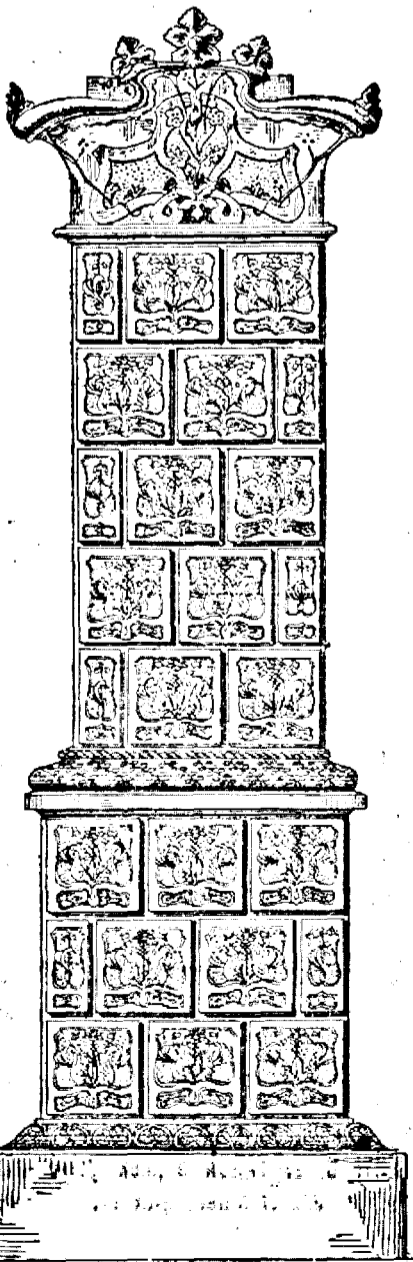
FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Alapított 1869
Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes anyagból készült **cserépkályháit és kandalóit**

minden kivitelben, ugyszintén **takarék-tűzhelyek és fürdőkádak kifalazását, nemkülönben központi fűtések berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítások** vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek ugy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályháim bármely rendszerű vasbetéttel mint **gyors-melegítő** kívánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerint fekete vagy pirszén fűtésre mint töltőkályha felállítható.

B. megbízását kérve, maradtam

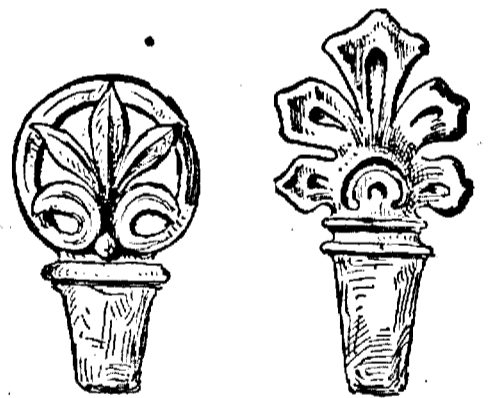
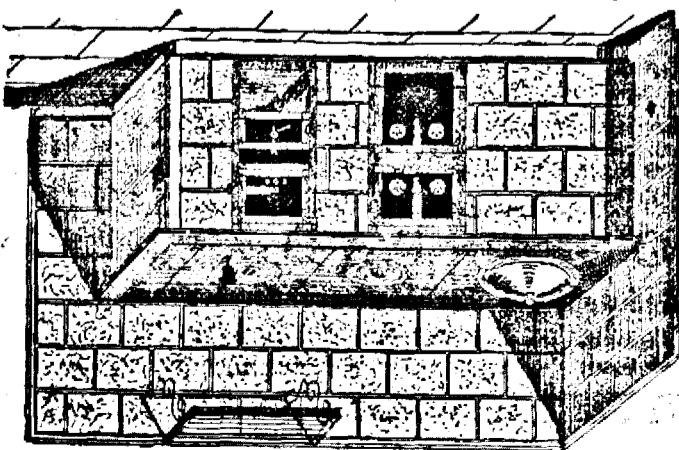
183

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képe: mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

Telefon 551.

Elismert legolcsóbb.

Telefon 551.

Pénzkölcsön

ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít

10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszebeni általános takarékpénztár képviselője,

hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladó, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz., Választó-utca 39. sz. földszintes házak és Új-Mikalán a mótoros mentén 440. számú ház, mely 3-4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor-ért törlesztésre eladó.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

175 darab

pontos járatu ezüst

zsebórát

minden elfogadható árban elárusít

Schwimmer-cég

Arad, 802

Szabadság-tér 5-6. szám alatt.

Pölzl kávéház

mellett

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zseritlan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrrákák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll 800

Megérkeztek a tavaszi divat ujdonságok!

Brunner Béla

úri divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatosabb ingek, gallérok, kényes, nyakbendők, keztük, selyem zsebkendők, harisnyák, s.b. ujdonságok kaphatók.

Legnagyobb választék fa-, vászon- és bőr-utazóhöröndökben! Divatujdság francia és angol illatszert különlegességekben.

HAMERLI I. pécsi keztügyár főraktára! Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Videki megrendelések azonnal elintéztetnek. 1381

Üzlet:

Andrássy-tér 13. szám

Minorita-palota

Telefon 333. szám

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

Kohn József

ARAD.

Gyári-műhely:

Batthyány-utca 32. sz.

saját ház.

Telefon 321. szám

Hat kiállításon első díjjal kitüntetve.

JÉGSZEKRÉNY-GYÁR.

Nagy raktár mindennemű jégszekrényekben, u. m. háztartási, vendéglősök, hentesek és mészárosok részére; legújabb és legjobb szerkezetűek, melyek kevés jégszükséglettel legjobban hűtenek; háztartási és konyha-berendezési cikkek. — Fürdőkádák, ülő fürdő és gyermekkádák, zuhanyok, ugy a közönséges háztartásban, valamint vízvezetékhez alkalmazhatók a legizlésesebb és díszes kivitelben mindig készen raktáron kaphatók.

Arjegyzék kívánatra küldetik.

335

Arjegyzék kívánatra küldetik.

APRÓ HIRDETESEK.

Van szerencsém

a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy téli szalonját és tiszta sertés zsírt a nagy készlet miatt tetemes áron leszállítottam és adom a téli szalonnának kilóját 72 kr. és tiszta I-sőrendű sertés zsírt 76 kr. jával, friss sertészsír 72 és 76 kr. és minden hentesárut a legjutányosabb áron számítom. Kereskedők és vendéglősök nagyobb vételnél árendményben részesülnek. Szíves pártfogásukat kérem, tisztelettel Garai Károly hentesüzlete, Boczkó-utca 2. 1142

Szőlő!

A muszkai hegyen egy jó fekvésű 5 holdas termő szőlő, szép nagy épülettel, uri lakással, teljesen berendezve eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1056

Két szobas utcai garcon lakás.

Külön bejáratú azonnal kiadó. Boros Bóni-tér 2. sz. 1194

Két szép butorozott utcai szoba

május elsejétől kiadó Forray-utca 6. szám. Bővebbet ugyanott. 1191

Méhes eladó!

Egy teljesen felszerelt méhes 25 drb. Dzierzon kaptárral (országos méretű) mézpergetővel s a hozzátartozó aprósággal olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1055

Vaszkó-Gilányi „Vezérkönyv“

Segédkönyv magántanulóknak a négy polgári osztályból való vizsga sikeres letételére. A két kötet ára 8 korona. A pénz előleges beküldésénél bérmentve küldi Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad. 361

Egy olcsó pince

az Acsev. palota közelében bérbevitelre kerestetik. — Ajánlatokat „Pince“ jellegével a kiadóhivatalba kérünk.

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — Kerpel Izó könyv- és papírkereskedése és kölesönkönyvtára, Aradon. 356.

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak állandó alkalmazást kaphatnak egy könnyen eladható házi cikk eladására. Pénzbeszedők óvadékkal kerestetnek. Ajánlatok „K. G. 100.“ jellel a kiadóhivatalba kéretnek. 465

Házvezetőnek,

vagy kulcsárnak jobb családhoz, korosabb urhoz vagy urnőhöz ajánlkozók 50 év körüli özvegy nő, ki a házvezetés és gazdaság minden ágában jártas. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1207.

3 szobás

utcai lakás vízvezeték és fürdőszobával május 1-től kiadó. Orczy-utca 4. 1210

Eladó!

Orczy-utca 11. és Perényi-utca 4-ik számú ház betegség miatt eladók. Fizetési feltételek a legkedvezőbbek! Vételhez 8 ezer korona készpénz elegendő. — Felvilágosítást nyújt a házban a háztulajdonosnő, esetleg levélben Békés-Csabán, Keresztes Ferenc, vezérigazgató. 1116

8 drb. díszes virágláda

eladó Fácán u. 6 sz. Mely kerítésnek is használható. 1192

Hálószoba

teljesen új, jutányos áron eladó. Orczy-utca 4. jobbra. 1210

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja, állást keres. Cim: B. M. Flórián-utca 4. sz.

3 szoba

alkov, fürdőszoba és kényelmes mellékhelyiségekből álló földszinti utcai lakás, igen olcsón, azonnal kiadó Boczkó-utca 10. sz. a. 1209

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy a párisi és bécsi tanulmányutmról visszaérkeztem és

Andrássy-tér 8. sz. alatt

ajtó 5. Gebhart-ház egy

női kalap és diszítő termet nyitottam

és e szakmában mindent a legszébb és legizlésebben készítek. Ugyisint állandóan raktáron tartok kész női kalapokat.

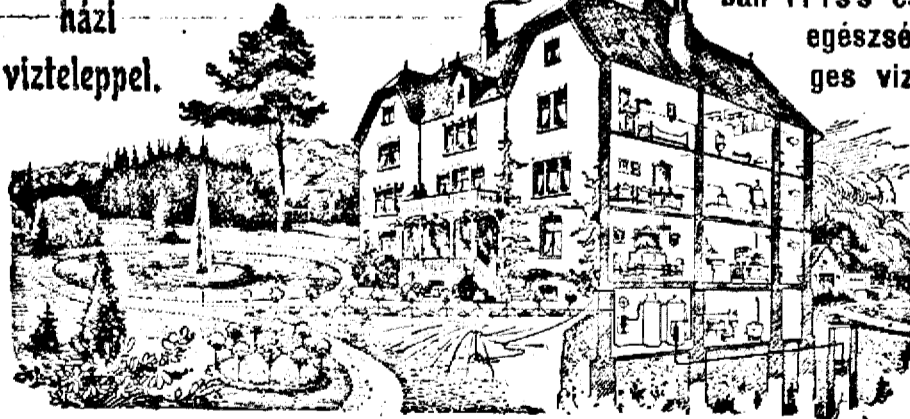
Javitásokat gyorsan és pontosan eszközök. 564

Tisztelettel

Fischer Dóra,
Andrássy-tér 8. szám.

Falusi ház pneumatikus

házi vízteleppel.

Minden évszakban friss és egészséges víz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók.

Felvételek a helyszínen. 455

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, villágítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázó

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázó-

munkát,

azonkívül gipez utánzatot és szobakárpitozást a legegyszerűbb és legdiszesebb kivitelben vidéken is. 837

Elvállalok

parketta surolását, beeresztését

és kefelését, továbbá kopott parketták aczélforgácsccsal való tisztítását.

Kiváló tisztelettel 1204

Lovas Károly,

első aradi ablaktisztítási és parketta beeresztési vállalata Széchenyi-u. 4.

Ifj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.
(Minorita-palota.) 147

Tavaszi bevásárlási utamról visszaérve van szerencsém a nagyérdemű vevőközönség szíves tudomására hozni, hogy tavaszi és nyári újdonságok megérkeztek: Blouse kelmék, új costum kelmék, új blouse zephierek, divatos blouse selymek, gyönyörű szép delainek, ruhavásznak őrülési választékban. Mintákat vidékre bérmentve küldök.

Városi és megyei telefon 477.

KOSSUTH-utca 67. sz.

CZERNUCZAY MIHÁLY

cipész-mester székében

a legjobb anyagból készült férfi, női és gyermek cipők nagy választéka. — Megrendeléseknél színes bőrök nagy választéka.

Salát készítés!

624 Olcsó ár!

Pontos kiszolgálás!

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkemence téglagyárában

Mikalán, a Radnai-ut végén.

A moteros vasút megálló helye.

Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű vezető. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserepekben, flaster-, kút- és facon-téglákban.

Maszni János

építész és építő-mester műszaki irodája

Arad, Andrássy-tér 8.

(Templommal szemben.)

Elfogad az építészterén előforduló mindennemű

irodai és kiviteli munkálatot.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségvetéseket kívánatra készítek.

Az építészterén mindennemű felvilágosításokkal szolgálók.

Vázlat terveket ingyen készítek.

Tisztelettel

Maszni János,

építész. 103

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra ortopéd-cipők elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti bakkaucs vagy csizma elkészítését elvállalom, azon reményvel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

586 **Wolf János.**

Egy jó fiu

tanulónak

felvétetik

Schönbrunn Albert

vegyeskereskedésében

Kétegyházán.